«بوزانتيون»
ارمنيجه يومى وسياسى غزته . صاحب امتياز ومدير مسؤولى
بوزانت كچيان
مطبعه واداره‌خانه‌سى باب عالى جاده‌سنده ٣٨ نمرولى دائرهٔ مخصوصه‌ده در

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. Տարեկան 7 մէճ. վեցամսեայ 3½, եռամսեայ 2։ —Արտասահման 40 ֆր. վեցամսեայ 20, եռամսեայ 10։ Թղթատարի ծախք մեր վրայ, բաց ի Բոսֆ Լոզանէ։

ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ — ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲՈՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
Ի դիմաց Թերթին կ'ստորագրէ մի միայն ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆԸ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն գրութիւնք

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab Aali Djaddéssi, No. 38.
CONSTANTINOPLE

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 321 | Կ. ՊՈԼԻՍ, ՇԱԲԱԹ, 1897 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 15/27 | 3 ՐԷՃԷՊ 1315. | 15 ԹԷՇՐԻՆԻ ՍԱՆԻ 1313 | Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 321

ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԾՈՒՄՆ ՀԱՅ. ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՄԷՋ

ՊԱՏԱՍԽԱՆ ԱՌ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»

Մեծապատիւ Տէր. — ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆԻդ մէջ հետզհետէ հրատարակուեցան երկու յօդուածներ՝ Անհաւատալի խորհուրդներ և Անբնական օրէնքներ վերնագրերով. Առաջինը կ'առաջարկէ՝ որ վերաքննելի Սահմանադրութեան մէջ ամուսնալուծման օրէնք մը գրուի. և եթէ վերաքննութիւնը յաւիտեան պիտի յապաղի՝ փութով օրէնք մը հրատարակուի և ի գործ դրուի հետեւեալ երեք պարագայներու համար. — Ա. Երբ մէկն ամուսնական յարկը թողու կամ հաւատքը փոխելով՝ կամ ուրիշի մը հետ բնակելով. — Բ. Երբ կինն անհաւատարմութիւն գործէ, և թէպէտ զղջայ և ներողութիւն խնդրէ՝ բայց երիկը չզիջանի, մերժէ և ամուսնալուծումն պահանջէ։ — Գ. Երբ մէկը կինն ու զաւակները լքանելով հեռանայ, հինգէ մինչեւ եօթն տարի կնոջն ու զաւակաց ո՛չ օրապահիկ ղրկէ, ո՛չ վերադարձի յոյս տայ, և ո՛չ պայմանաժամի մէջ ողջ եղած ըլլալն իմացնէ։ — Սոյն առաջարկութեան տէրը, Հօրս բաւական քաջասիրտ մէկն ըլլալ կ'թուի, զի կանանց բնատուր տկարութիւնը, ապաշխարութեան կարեւորութիւնը և ներողամտութեան վսեմութիւնը ճանաչելու կ'մերժէ. Սակայն կարծեմ Անհաւատալի խորհուրդներու տէր միալու համար խօսքն կ'դառնայ, և գլուխ ծռելով այս մարդուն անձնասիրութեան և խըստասիրտ բնութեանը՝ կ'ըսէ՝ թէ «Երբ այրը չզիջանի, յանցաւոր կնոջ զղջումը մերժէ և ամուսնալուծում պահանջէ, անոր հրաման տրուի՝ ուրիշ կին մ'առնելու։»

Երկրորդ յօդուածը, որ բուն իսկ Ձեր սիրելութեան խմբագրութեան է, կ'գրէ՝

«Թէ ամուսնութիւնը անոր համար կրօնքի գործ եղած է, որ այր ու կին երջանիկ ըլլան, զաւակները պարտ ու պատշաճ խնամուին, հասարակութիւնն աճի և զարգանայ։ Երբ այս նպատակին արգելք մը ծագի՝ ամուսնութիւնը կրօնքի գործ ըլլալէ կ'դադրի, եկեղեցական սխալ օրէնքի և սխալ մեկնութեան հետեւողութիւն կ'ըլլայ։

Թէ ամուսնութիւնը երկնատուր բան մը չէ։ Քրիստոս ամուսնական որոշ և կտրուկ օրէնք մը չսահմանեց, այլ քանի մը հեռաւոր ակնարկութիւններ, զորս Եկեղեցիները լաւ չհասկնալով իւրաքանչիւրն ըստ իրենց ըմբռնման քրիստոնէութեան անյարմար այլ կանոններով խանգարեցին։

Թէ ո՛ր և է ամուսնական կանոն՝ որ այր ու կին բանի կ'զրկէ երջանկութենէ, դժբախտ կ'ընէ, ... կ'մատնէ, անբնական է։

Թէ ամուսնութիւնն անլուծանելի պահելու խստութիւնն հին Հայ Եկեղեցւոյ գրութիւնը չէ։ Հին հայրապետներէ որոշ և կտրուկ օրէնք մը չունինք այս անբնական խստութիւնը պարտադրող։ Ամուսնալուծման օրինակներ և նշաններ կան՝ որ այս խըստութեան հակառակը կ'հաստատեն։»

Ահաւասիկ իմ պատասխան, զոր կ'խնդրեմ որ անփոփոխ նոյնութեամբ հրատարակէք։

Ամուսնութիւնն այր ու կին երջանիկ ընելու համար չէ՝ որ կրօնքն իրեն գործ ըրած է և խորհուրդ կ'անուանէ. այլ զգայութեան անզուսպ խաղերը խափանելու, և խաչի վարդապետութեան հաւատացեալներն հակասութեան մէջ չդնելու համար, վարդապետութիւն՝ որոյ բովանդակ ճառն անձնազոհութեան առաքինութիւնն է և այս միակ գաղափար՝ թէ աշխարհիս մէջ երջանկութիւն չկայ, և ամուսնական վիճակն իր պայմաններով և պարագայներով դժուարին առաքինութիւն մ'է։

Մեր Տէրն, Յիսուս Քրիստոս, ամուսնական կենաց ծանրութեան համար էր՝ որ վճռաբար ըսաւ՝ Որ կարող է տանել՝ տարցի, Մատթ. ԺԹ 12։ (1) Շատերն և գուցէ անոնք որ ամուսնութիւնն յանդգնաբար մարդկային հասարակ կարգադրութեան խնդիր ընել ուզեր են, սխալմամբ կամ գիտմամբ Տիրոջ այս խօսքն ամուրի կեանքի համար ըսուած կ'կարծեն, բայց այնպէս չէ։ Ամուրի կեանք վասն արքայութեան Աստուծոյ տուեալ շնորհք է, ամէն մարդու և հասարակ քաջութեան գործը չէ։ Միեւնոյն բանի համար յԱստուածուստ տուեալ շնորհք է ըսել՝ և դառնալ կամեցողին և կարողին կամքին յանձնուած է ըսել հակասութիւն է. Քրիստոս՝ Աստուծոյ իմաստութիւնն ատանկ հակասութիւն չի մտածեր։ Միայն մէկ կնաւ և չլուծուելու պայմանաւ սկսուած ամուսնական կեանք է դժուարինը, սակայն մարդիկ կամայ ակամայ պարտական են՝ բնութեան բերմամբ համակերպելու։ Ըստ մտաց Քրիստոսի մէկ այր մէկ կին պիտի ունենայ, և մէկ կին մէկ այր, և իրարմէ չպիտի բաժնուին։ (2) Բայց ծանր կ'ըլլայ եղեր չբաժնուիլը, զըրկանք կ'պատահի եղեր մէկուն կամ միւսոյն, դժբախտութիւն կ'ըլլայ եղեր այս կերպ ամուսնութիւնը։ Տէրն մեր այս բան բնաւ փոյթ չըրաւ. այս է՝ ըսաւ՝ սկզբնական և բնական վիճակն ամուսնութեան, զոր Աստուած սահմանեց՝ սահմանելով մէկ զոյգ միայն և ոչ աւելի. կին կամ այր, ով որ Աստուծոյ արարչագործութեան այս կանոնը կրնայ տանիլ՝ նա թող ամուսնանայ, եթէ ոչ թող ժուժկալէ։ (3)

Եթէ ձեր հրատարակած յօդուածներուն իմաստովն՝ ամուսնութիւնն երջանկաբեր վիճակ մ'ընելը կրօնքի յանձնուէր, դա առջի օրէն այդ յաւակնութենէն ձեռնթափ կ'ըլլար, աշխարհական իշխանութեան կ'ձգեր, որ սա ինչպէս գիտէ և ո՛րքան կրնայ՝ այնպէս և այնքան կառավարէ մարդկային այս ո՛րչափ անհրաժեշտ և կենսական նոյնչափ ալ դժգոհ և բորբոքուն մէկ բնազդն։

Եւ միթէ չեղա՞ւ այնպէս. Մինչեւ ի ծագումն լուսոյ աւետարանի, մինչեւ ցհրատարակումն բացորոշ վճռոյն Քրիստոսի, ի՞նչ էր ամուսնութիւնն, ո՞չ ապաքէն պարզապէս առեւտրական գործողութիւն։ Ո՞չ ապաքէն այլական վեսութիւնն ինչպէս ուզէր՝ այնպէս կ'խաղար իգական տկարութեան հետ, և կէս առ կէս բազմութիւն մարդկան՝ մէկը միւսոյն գերին եղած էր անհեւակայելի թշուառութեամբ։ Քառասուն դարերու ամուսնութեան պատմութիւնն այս չէ՞. (4)

Ամուսնութիւնն երջանկութեան համար չէ, սիրելի՛ս, այլ կեանքի և գոյութեան պարտքը բառնալու համար սահմանուած լծակցութիւնն արուի եւ իգի, որոյ մէջ երջանկութիւն չկայ, զգայական գոհացումներն երջանկութեան գործեր չեն. ծանրութիւն միայն կայ՝ ուզենք չուզենք՝ կրելի։ Լծակցութիւն յորում զոհողութիւնը մեծ դեր ունի, եւ զգայական անզսպութիւններ եւ ինքնասիրական պահանջքներ քաղաքավար կերպով մը ճանբու դրուած են։ Մարդս ինք իր անձին հետ անգամ շատ անգամ չի յարմարիր, կրօնքն ամուսնութեան խնդիրն իր վրայ առնելով ի՞նչպէս պիտի կրնար, առանց զոհողութեան, երկու օտար և իրարու անընտել էականութիւններ՝ անխըռով համաձայնեցընել։(5)

Ամուսնութիւնը զաւակներ ծընանելու, պարտուպատշաճ կերպով խնամելու, հասարակութիւնն աճեցնելու եւ զարգացնելու համար ալ չէ։ Զի՞ս յիշեր՝ որ Քրիստոս ըսաւ. Աստուած քարերէն ալ կրնայ Աբրահամու զաւակներ յարուցանել։ Զի՞ս հաւատար՝ թէ երբ ազաւնին բունէն հեռի տեղ մը բազէի ճիրանն իյնայ մեռնի, Աստուած անոր ձագերն անխնամ չձգեր. այլ տրեւով կ'տաքցունէ, ցօղ կ'դրկէ, ծարաւնին կ'անցունէ, հողմոյ հրաման կ'ընէ՝ բոյնը ճանճեր եւ հատիկներ կ'տանի, անմայր ձագերը կ'ուտեն կ'մեծնան։ Լաւ չէ՞ մարդը քան զճնճղուկ Նախախնամութեան աչքի առջեւ։

Այլ ամուսնութիւնն է իր բնական եւ կրօնական սահմանի մէջ արուի եւ իգի իրարու առջեւ հաւասար կարգաւորութեամբ սրտի դըռներուն բացուիլն եւ ընդ միշտ իրարու կարեկցելու գործողութիւնը։ Ասոր մէջ ոչ զաւակ ծնանելը խնդիր է եւ ոչ չծնանելն եւ հետեւապէս հետեւանքները։ Եթէ ընկերութիւնն աճեցնելու եւ բազմացնելու համար այր մը իր ամուլ կինն արձակեր, և կամ շատ անգութ չըլլալու համար առանց մերժելու երկրորդ կին մը ի վերայ առաջնոյն ածեր, տակաւին անգթութիւն կ'ըլլար՝ առջի օրէն առջեւը բացուած անմեղ սիրտ մը խոցոտելն, եւ արդէն չըլլան առած կարեկցութեան թելը ջարդ ու բուրդ խորտակելը։(6)

Եթէ ամուսնութիւնը հասարակութիւնն աճեցնելու եւ զարգացընելու համար ըլլար, հարկ կ'ըլլար նկատի առնուլ աւելի պնդակազմ արուները՝ եւ բազմապատիկ թուով զաւակներ խնամելու եւ զարգացընելու ձեռնհաս բիւրատէրերը, միւս կողմէ ալ անկարներուն ձեռքէն կիները խլել (7), եւ զգայական բուռն թափէ ուրիշ ոչ ինչ ունեցող չնորհազարդներն ալ բաները լեցունել՝ որ հասարակաց պատուոյն եւ բարոյականին վրայ չյարձակին։ Կը տեսնե՞ս, սիրելի՛ս, ինչ կ'ըլլար ձեր սահմանին եւ նպատակին վրայ օրէնսդրուած բնական ամուսնութեան հետեւանքը։

Ընկերութիւնը բարոյականի պահպանման կ'կարօտի եւ ոչ աճեցման։ Կ'յիշե՞ս, անբարոյական բազմութիւն մը երբեմն անհամար թուով Ջրհեղեղը տարաւ, եւ դարձեալ կը տանի(8)։ Որովհետեւ Աստուած եւ առաքինութիւն չեն նկատեր միլիոնաւոր թուով բազմութիւնն, այլ ճշմարիտ մարդը, բարոյական մարդը(9)։ Ասոնց աճումն ու զարգացումն ալ էապէս ուրիշ ոչ մէկ բանէ կախումն ունի՝ այլ միայն եւ միայն ամուսնութեան մէջ բարոյական մաքրութիւնն ու կարգն ամուր բռնելէն։ Այս մտօք կ'աղաղակէր երբեմն Ս. Պօղոս առաքեալ. —Պոռնկութեան, նոյն է ըսել անբարոյութեան, առջեւն առնելու համար Թող ամէն մարդ իր կինը բռնէ, և ամէն կին իր այրը։ Ա. Կորնթ. Է. 2։—(10)

Ամուսնութիւնն, այո՛, երկնատուր չէ, ինչպէս ըսած էիք՝ անշուշտ այն մտօք՝ թէ երկնային բացառիկ շնորհք մը չէ։ Համաձայն եմ։ Սակայն պայմանն ամուսնութեան, ըստ սկզբան զոր մեր Տէրն հրատարակեց՝ անթերի կատարել շնորհքի եւ առաքինութեան գործ է։ Այս պատճառաւ է՝ որ կրօնքն ամուսնութեան խնդիրը կարգադրել իր վրայ առեր է, աշխարհական իշխանութեան չէ յանձներ, որոյ օրէնսգրոց մէջ զոհողութիւն ըսուած բանը չի ազդեր, ազդեցնելն ալ ամէն բան տակն ի վրայ կ'բերէ (11)։ Զոհողութիւն, շնորհաւ կրօնքը միայն կրնայ մարդէն պահանջել. Խաչի ծառայ չուզը կրնան բռնել զիջողութիւն, անապառ համբերութիւն, անխըշշալութիւն, կարեկցութիւն և այլ ամէն մասեր անձնուիրութեան որ կեանքի ընթացքի մէջ հարկաւոր են ընդհանրապէս, և ամուսնական կեանքի բեռան տակ մասնաւորապէս։ Դարձեալ այս պատճառաւ է՝ որ կրօնքը չվստահելով՝ թէ մարդիկ իրենց սեպհական ուժերով պիտի կրնան ամուսնութեան ծանրակիր պայմանները գործադրել՝ որոշեր է որ Եկեղեցին աղօթքով և օրհնութեամբ Աստուծոյ մասնաւոր օգնութիւնը պաղատի ի վերայ ամուսնացելոց։ Ո՞վ ըսեր է՝ թէ ամուսնութիւնը քրիստոնէական կրօնի պայմանաց մէջ բնական կամ հասարակ իրողութիւն է. եթէ այնպէս ինչո՞ւ խորհուրդ ըսուէր՝ և նուիրագործութեան յայտնի առարկայ դառնար։ (12)

Ամուսնական անլուծանելիութիւնն եկեղեցական գրութիւն մը չէ. չեմ համարձակիր ըսել՝ սակայն ճըշմարտութիւն մ'է՝ թէ առաքելական հիմնարկութիւն մ'ալ չէ. այլ տիրապէս աստուածային։ Պօղոս՝ ամէն բանի մէջ ամէն առաքեալներէ աւելի ազատն ու համարձակը՝ նկատելի որոշ երկիւղածութեամբ մը կ'գրէ. — Ամուսնացողներուն ոչ ես՝ այլ Տէր Տէրը կ'պատուիրէ. կինն էրիկէն չզատուի. եթէ զատուի՝ կա՛մ պէտք է առանց էրկան մնայ, և կամ էրկանն հետ նորէն հաշտուի. և փոխադարձաբար՝ էրիկն ալ կինը չձգէ. Եթէ ձգէ՝ կա՛մ պէտք է առանց կնոջ մնայ և կամ հետը հաշտուի։ . . . Երկուքն ալ կապուած են՝ որքան որ ողջ են. երբոր մին կամ միւսը մեռնի՝ յայնժամ ազատ են որո՛յ հետ ուզեն ամուսնանալու, բայց տէրոջմով, այն է՝ դարձեալ մէկ կին և այր և անլուծանելի ըլլալու պայմանաւ։ Ա. Կորնթ. Է. 10, 11, 39։ —(13)

Արդ, հին ու Նոր Հայրապետաց հրամաններուն մէջ ամուսնական անլուծանելիութիւնը պարտադրող խստութիւն կենալէն ու չկենալէն ի՞նչ կ'հետեւի. —Ոչինչ։ Մարդկային թոյլ կամ խիստ մտածումներ կըրնա՞ն բան մը արժել առջի Տէրոջ որոշ պատուիրանին, զորմէ Մեծն Պօղոս իր առաքելական բոլոր շնորհքովը այլազգ մտածել չհամարձակեցաւ։ Աստուծոյ ահաւորի արարչագործած որոշ օրինակին և հրատարակած յայտնի հրամանին առջեւ Հայրապետանոցի մէջ պատահած ամուսնալուծման օրինակներ և նշաններ ի՞նչ արժէք կ'ունենան։ (14)

Հրեայք, ոչ թէ նշան և օրինակ այլ գրուած օրէնք մէջ բերելով ըսին մեր Տիրոջ՝ թէ ամուսնալուծման հրաման ունին Մովսէսէ. սակայն պատասխան առին՝ թէ եղածը անբնական օրէնք մ'էր, հետեւանք իրենց խստասրտութեան, զեղծումն ամուսնութեան սկզբնական և էական օրէնքին։ (15)

Մարդկային խստասրտութեան հետեւանօք Հայրապետ մը՝ հին թէ նոր, աստուածային յայտնի պատուիրանի առջեւ իր զգացած երկիւղածութեան չափով, բացառութիւն կամ զարտուղութիւն ըրեր եղեր... այդ մեր դատաստանէն վեր է։ Հայոց Եկեղեցին, ո՛չ հին հանգամանքով և ոչ նորով, ամուսնալուծում չընդունիր, հեծութեամբ սրտի կ'ազօթէ՝ որ Հայրապետներն երկիւղած ըլլալով իրենց պարտականութիւնը կատարեն, տեղի չտալով, գայթակղելի զարտուղութիւններ տալու առիթ, և ոչ թէ օրէնքի կարգ անցնին։

Ուրիշ քրիստոնեայ եկեղեցիներ այնքան երկիւղածութեամբ չեն շարժիր եղեր Աստուծոյ յայտնի պատուիրանի առջեւ. ամուսնալուծման օրէնքներ և օրինակներ կ'հանեն եղեր մերոյն հակառակ։ Մեր Եկեղեցին և իր ճշմարիտ զաւակները չեն կրնար խոտորիլ Տէրոջ պատուիրանէն։ Առաքելական անկախ Եկեղեցի մը, որպէս է մերը, պէտք չունի իր մերձաւորին և նմանին ո՛չ օրինակին և ո՛չ օրէնքին (16)։ Եթէ մերն այս ուղղութեամբ չվարուէր սկիզբէն մինչեւ հիմայ, ուրիշ քրիստոնեայ խոշոր Եկեղեցիներէն՝ իր ուղղափառութեանն ու աւանդապահութեան համար՝ մեծամեծ զոհերով անջատեալ մնալը բնաւ չէր արդարանար Եկեղեցւոյ պատմութեան մէջ՝ ոչ առաջ, ո՛չ հիմա և ո՛չ ի յաւիտեանս ժամանակաց։

Հօրս կ'առաջարկէ՝ որ վերաքննելի Սահմանադրութեան մէջ ամուսնալուծման օրէնք մը գրուի։ Ես կ'առաջարկեմ՝ որ ամուսնական դժբախտ պատահումներ դարմանելու համար սահմանուած Դատաստանական Խորհրդոյն վրայէն դատաստան բառն իսկ ջնջուի, և անոր տեղ բուն իսկ գործոյն՝ հաշտարարութեան՝ անունը դրուի։ Որովհետեւ այս բառը շատերը մոլորեցուցեր է, դատական օրէնքներ չունենալ թելադրեր է, և տակաւին կ'մոլորեցնէ, տեղի տալով մակաբերելու՝ թէ այս Խորհրդոյն դիմողներն արդարեւ կ'դատուին՝ կամ պէտք է՝ որ դատուին, և յանցաւոր կողմը լուծմամբ պատիժ կամ տուգանք կ'պատժուի. մինչդեռ եղածն և յաւիտեան ըլլալիքը պարզապէս հաշտութեան գործ է, և քաղաքային իշխանութեան օժանդակելովը տրուած տուգանքներն ալ հաշտութենէ և միաբանութենէ ուրիշ նպատակ չունին, և չի կրնար ունենալ։

Նոյնպէս կ'փափագիմ՝ որ Էջմիածնի ամսաթերթն ամուսնալուծման ակամայ եւ անճահ կարգադրութիւններ՝ օգտակար եւ պատուաբեր տնօրէնութեան մը պէս՝ պաշտօնական գործողութեանց եւ հայրապետական հրամանաց շարքին մէջ չհրատարակէ, զի հրապարակային թերթեր, պատրաստ միշտ հասարակաց ուշադրութիւնը գրգռելու, տխուր բացառութիւններն՝ իբրեւ ազատութեան, իրաւունքի եւ բարեկարգութեան պատկանող որոշ գործողութիւն՝ յանդգնօրէն գովաբանելով պատճառ կ'ըլլան՝ որ մեղկացեալ բարքեր աւելի եւս մեղկանան, եւ ընտանիքներ կործանին։

Մեծապատիւ Տէր, պաշտօնիս պարտականութիւնը եւ գիտակցութեանն անկեղծութիւնը կ'պահանջէր՝ որ այս գիտողութիւնս գրեմ. ճշմարտութեան սէրը, վարդապետութեան օգուտը, Եկեղեցւոյ պատիւը, և ձեր իսկ մտածումն ուղղելու պայմանը կ'պահանջէր որ հրատարակութեան համար Ձեր թերթին դիմեմ և ոչ ուրիշներու. կ'խնդրեմ սիրովն Յիսուսի Քրիստոսի, որ բարեհաճիք մէկ անգամով հրատարակել։ (17)

Ողջունիւ սիրոյ և օրհնութեամբ
Մնամ աղօթարար
ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Մաքրիգիւղ

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՔ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

(1). —Ահաւասիկ Յիսուսի խօսքերը բառ առ բառ, ինչպէս կ'յիշէ Մատթէոս. «Զի են ներքինիք որ յորովայնէ մօր իւրեանց ծնան այնպէս. և են ներքինիք որ ի մարդկանէ եղեն ներքինիք. և են ներքինիք որ զանձինս իւրեանց արարին ներքինիս վասն արքայութեան Երկնից. որ կարող է տանել՝ տարցի։»— Բացայայտ է ուրեմն որ Յիսուսի խօսքը «ներքինութեան», կամ բռնադատեալ կուսութեան համար է, և այս անբնական վիճակին ակնարկելով է որ Տէրն մեր կ'ըսէ թէ «Որ կարող է տանել՝ տարցի»,— ո՛չ թէ ամուսնական կեանքին պէս՝ բնական, պատուական, չէնք չըշնորհք կեանքին համար, որ մարդ էակին միա՛կ բնական, օրինաւոր և օգտակար կեանքն է՝ Ադամէն և Եւայէն ի վեր։ Տե՛ս քիչ մը վարը Մատթէոսի նոյն Գլխին 9—11 համարներն ալ։ «Բայց ես ասեմ ձեզ, զի Ամենայն որ արձակէ զկին իւր, և ոչ վասն պոռնկութեան, և առնիցէ այլ, շնայ. և որ զարձակեալն առնէ՝ շնայ։ Ասեն ցնա աշակերտք իւր. Եթէ այդպէս ինչ վնաս իցէ ընդ այր և ընդ կին, լաւ է չամուսնանալ։ Եւ նա ասէ ցնոսա. «Ոչ ամենեքեան բաւական են այդմ բանի, այլ որոց տուեալ է։»— Այսինքն՝ չկարգուելն ամէնուն գործը չէ. այլ ո՛վ որ չկարգուելու կարողութիւնը կ'զգայ իր մէջ, թող ա՛ն չկարգուի։ Բաշկչութեան տեղի չկայ հոս։

(2). —Յատուկ յօդուածով մը պիտի փութանք ցուցնել—ի մէջ այլոց— թէ Յիսուսի խօսքն ո՛րքան անպայման եւ բացարձակ չէ։

(3). —Յիսուս չըսաւ տեղ մը թէ մի՛ կարգուիք. այլ թէ՛ Յիսուս, թէ Պօղոս Առաքեալ կ'պատուիրեն որ «Անոնք թող միան ամուրի՝ որք կարող են ամուրի միալ առանց մեղանչելու։» Ա՛յս է բուն քրիստոնէական կանոնն ի մասին ամուրիութեան։— Եւ կղերին կուսակրօնութեան դէմ գլխաւոր փաստն ալ ապաքէն ա՛յս է զոր կղերականաց մեծագոյն մասը չի կրնար կոր ամուրի միալ առանց մեղանչելու, որով քար գայթակղութեան կ'ըլլան կոր։ Աստուածաբանական սեթեւեթներէն մերկացած, ա՛յս է խնդիրն՝ անկեղծօրէն։

(4). —Ո՛չ ամէն ազգի մէջ անխտիր։ Սեռային բարբոքումը բարեխառնութեան կամ բնաւորութեան (temperament) խնդիր է նաեւ։ Հնդիկ իմաստասէրները, գլխաւորապէս Սաքիա Մունի, ի վաղուց պնդած են սեռական սըրբութեան կարեւորութեան վրայ։ Այո՛, Յիսուս ազնուացուց ընտանեկան կեանքը, բայց ո՛չ թէ ամուրիութիւնը գովաբանելով։ Ընտանեկան կեանքի այս ազնուացումն բովանդակ քրիստոնէական վարդապետութեան արդիւնքն եղաւ, ինչպէս մեղրը՝ շատ մը իրարու աննման ծաղիկներու հիւթն ու ծուծն է։

(5). —Այս բնազանցութեան բնաւ համամիտ չենք։ Աստուծոյ չինած մէկ գործը կարելի չէ որ գէշ ըլլայ։ Մարդի՛կ միայն, կղերական թէ աշխարհական, կրնան եղծել զայն։ Երջանկութիւն կայ աշխարհիս մէջ։ Ասոր կը հաւատանք, պէտք է հաւատանք, ինչպէս կոյրը կ'հաւատայ որ լոյս կայ։ Եւ է՛ն երջանիկ կեանքն՝ ամուսնականն է։ Երջանկութիւն ըսելով կ'հասկնանք՝ համ առնել, ախորժիլ այս անցաւոր կեանքէն, գոհ ըլլալով Աստուծոյ այս աղուոր պարգեւին համար։

(6). —Կնոջ ամլութիւնն իրեն համար յանցանք չէ. ուստի ամլութեան համար արձակումը, զոր Մովսէսի օրէնքը կ'թոյլատրէր, քրիստոնէական սիրոյ շնորհքին ու մեղմութեան առջեւ ինքնին անհետացաւ։ Ո՛չ մէկ քրիստոնեայ Եկեղեցի կամ քրիստոնեայ երկիր ամլութեան համար կինն արձակել կ'արտօնէ այսօր։ Մենք չենք ըսած նաեւ թէ զաւակ ունենալն է միակ նպատակ ամուսնութեան։ Բայց կինը կամ այրն արձակել իր անհաւատարմութեան համար, ասիկա բոլորովին տարբեր խնդիր է։ Հոս անհաւատարիմ ամուսինը թերացած է նուիրական դաշինքի մը պայմաններուն, և իր ձեռքով, իր գիտութեամբ, իր մեղքով, խզած՝ ոչնչացուցած է այն դաշինքը։

(7). —Քանի որ անկար են, պէտքն կարգուած չեն կրնար ըլլալ որ կիները անոնց ձեռքէն խլել պէտք ըլլայ։ (Տե՛ս այս առթիւ առաջին Ազգ. Քրոնիկը։) Իսկ եթէ անկարութիւնն ետքէն եղած վիճակ մ'է, հիւանդութեան մը կ'վերագրուի, եւ ո՛չ ոք կ'պահանջէ ամուսնութիւնը լուծել՝ մէկ կամ միւս կողմին հիւանդութեան համար։ Մե՛ղքն է, կամ քաղաքային բառով յանցա՛նքն է, ոճի՛րն է որ կ'լուծէ ամուսնութիւնը։

(8). —Արդեօք ըսե՞լ կ'ուզուի թէ սովի, ողողմանց, երկրաշարժի, համաճարակի, հրդեհի եւ պատերազմի զոհերն, որք բազմաթիւ կ'ըլլան ի հարկէ, «անբարոյական բազմութիւն» են։ Ջրհեղեղն երկրորդ անգամ պատահա՞ծ է արդեօք։

(9). —Ինչո՞ւ համար ուրեմն ըսուեր է՝ Ձայն բազմաց, ձայն Աստուծոյ։

(10).—Աստուածաբան յօդուածագիրը «պոռնկութիւն» բառը կ'մեկնէ «անբարոյութիւն»: Իր այս մեկնութեամբ (որուն անձնապէս համամիտ ենք) իր պաշտպանած անլուծելիութեան դատը կ'ոչնչացնէ՝ գրչի անուշադրութեամբ. զի այն ատեն ի՞նչպէս պիտի մեկնէ Յիսուսի այս հիմնական պատուէրը՝ «Ամենայն որ արձակէ զկին իւր, և ոչ վասն պոռնկութեան, և առնիցէ այլ, շնայ» (Այսինքն՝ եթէ պոռնկութեան (=անբարոյութեան) համար արձակէ, աղօր խօսք չկայ: Այս մասին աւելի երկար պիտի խօսինք զատ յօդուածով):

(11).—Քաղաքային օրէնքի շատ մը տրամադրութիւններ, ամէն երկրի մէջ, կարգ մը զոհողութիւններ պարտ կը դնեն հպատակներուն վրայ: Օրինակի համար, զաւակ մը պարտի իր անկար ծնողքը խնամելու համար ամէն զոհողութիւն կրել: Զինուորութեամբ, տուրքերու վճարումով ևն. ծառայել հայրենի երկրին՝ քաղաքացիէն պահանջուած զոհողութիւններ են: Բայց այն տեսակ զոհողութիւն մը թէ՝ էրիկ մը աչք գոցէ իր կնոջ անբարոյութեան, և իր անունն ու անձը չկարենայ ազատել այն տղմին մէջէն ուր թաթխեր են զայն, կամ էրիկն իր ուզած ապօրինի կեանքը վարէ և անմեղ կինն անդին տանջուի վայրապար, այս տեսակ անտեղութիւն մը իրաւ է որ չի սղմիր լուսաւորեալ և քրիստոնեայ ազգերու օրէնքին մէջ:

(12).—Խորհուրդ ըսուեր է՝ կապն ա՛լ աւելի նուիրագործելու, ա՛լ աւելի պարտաւորիչ ընելու համար,—ինչպէս դատարանի առջև Ս. Գրոց վրայ երդում ընել կուտան՝ ճշմարտութեան երեւան հանուելն ա՛լ աւելի դիւրացնելու համար: Եւ երբ կինը կամ այրը կ'ձեղանչէ ա՛յնքան նուիրական, ա՛յնքան խորհրդաւոր դաշինքի մը դէմ, տրամաբանօրէն կ'հետեւի թէ պատիժ մը պէտք է կրէ:

(13).—Տուն մը վարը կարդալով, կ'տեսնենք որ Պօղոս Առաքեալին միտքն զբաղեցնող պարագան էրկան կամ կնկան անհաւատարմութեան պարագան չէ, այլ հաւատացեալ կամ հեթանոս-կռապաշտ ըլլալու պարագան է: Պօղոս Առաքեալ խորհուրդ չի տար որ կրօնի խնդրոց համար այր և կին զիրար ձգեն. զի հաւանելիութիւն կ'նշմարէ որ քրիստոնեայ ամուսինն իր հեթանոս-կռապաշտ լծակիցը դարձի բերէ: Վիճաբանական անկեղծութիւնը կ'պահանջէր որ ընդդիմախօս Արքեպիսկոպոսն այս կէտին մտադիր ընէր իր ընթերցողներ: Զխարդ և իցէ, Յիսուս ինք անլուծելիութիւնն անպայման չի ճանչնար: Այս միակ փաստն աշտ կ'որոշէ բոլոր խնդիրը՝ քրիստոնէական խղճին հանդարտեցնելու համար: Բայց ինչպէս ըսեր ենք մեր քննադատուած յօդուածին մէջ, Աւետարանին մէջ ամուսնական մանրամասն օրէնք չկայ: Շատ մը բան Քրիստոնէէից խղճին ու խելքին թողուած է: Հետեւապէս, այս խնդրոյ քննութեան մէջ, հարկ ի վերայ կայ ո՛չ միայն սուրբ բնագիրներուն, այլ և քրիստոնէական խելքին ու խղճին դիմում ընելու:

(14).—Ընդդիմախօս Արքեպիսկոպոսին համար բնաւ նշանակութիւն չունի որ Քրիստոնէութեան երկու-երրորդ կամ երեք-չորրորդ մասին մէջ ամուսնալուծումը ընդունուած օրէնք մ'է այսօր: Նշանակութիւն չունի որ մեր Եկեղեցական ժողովներ և Մխիթար Գօշ ընդունելի հռչակած են ամուսնալուծումը կարգ մը պարագաներու մէջ: Նշանակութիւն չունի որ Ամենայն Հայոց կարգ մը Հայրապետներ պարբերաբար շնորհած են ամուսնալուծման հրամաններ, և ցայսօր կը շնորհեն: Այս ամէն պարագայք կուտ մը չեն արժեր ընդդիմախօսին համար, որ իր պերճախօս բնազանցութեան միայն սիրահարած է:

(15).—Յիսուսի պախարակած Մովսիսական խստասրտութեան օրէնքը՝ կինը պարզապէս արձակելու դրութիւնն էր (répudiation, Բոլուֆ), ո՛չ թէ Հռոմայ Եկեղեցիէն զատ ուրիշ գրեթէ ամէն քրիստոնեայ ազգերու ընդունած ամուսնալուծման [Divorce] դրութիւնն, որ դատաստանաւ տեղի կ'ունենայ և կ'վճռուի ընդդէմ ա՛յն կողմին որ խզեր է ամուսնական հաւատարմութեան նուիրական դաշինքը: Յիսուսի գեղեցիկ խօսքն ո՛ և է առնչութիւն չունի այս արդար և բանաւոր դրութեան հետ:

(16).—Խնդիրն Եկեղեցւոյ անխախուութեան խնդիր չէ: Աւետարանն հասկնալու, մեկնելու խնդիրն է: Եւ Աւետարանն ամէն Քրիստոնէէից համար նոյն է: Մեք սա՛ կէտին վրայ կ'պնդենք որ այսօր քրիստոնէութիւն դաւանող ազգերուն երկու-երրորդն և կամ երեք-չորրորդն այս կամ այն կերպիւ ընդունած է ամուսնալուծման սկզբունքն, և Բիւզանդիոնն ալ Աւետարանը կ'հասկնայ՝ քրիստոնէութիւն դաւանող ազգերուն այս բացարձակ մեծամասնութեան հասկցած ձեւովը: Մեք նախամեծար կ'համարինք մոլորիլ քրիստոնեաներու այս մեծամասնութեան հետ՝ քան իրաւունք ունենալ ընդդիմախօս Արքեպիսկոպոսին ծայրայեղ գաղափարները տածողներուն հետ: Քրիստոնէէից այս մեծամասնութիւն կ'համարձակէ՞ր այսպէս ընել, եթէ Տէրն մեր կարծուածին չափ բացորոշ կերպով արգիլած ըլլար ամուսնալուծումը: Հռոմայ Եկեղեցին է միայն որ յօդուածագիր Արքեպիսկոպոսին չափ պինդ կ'մնայ ամուսնութեան անլուծելիութեան վրայ: Բայց հոս ալ դիտելու երկու բան կան. Նախ, Պապն ամենազօր է իր Եկեղեցիին մէջ, և ինք 14° թէ 16 պարագայի մէջ կը լուծէ ամէնէն հանդիսաւոր ամուսնութիւններն անգամ, (սխալ պսակուած են, կամ պսակը չեղեալ է ըսելով, և այլն) և երկրորդ, կաթոլիկ Գաղղիացիները, կաթոլիկ Անգղիացիները, կաթոլիկ Գերմանները, կաթոլիկ Պելժերը, կաթոլիկ Զուիցերիացիներն և կաթոլիկ Ամերիկացիներն ունին Ամուսնալուծման օրէնք, որուն դիմելով՝ քրիստոնեայ ըլլալէ դադրած չեն սեպեր իրենք զիրենք:

(17).—Ինչպէս ամէն լուրջ ընդդիմախօսութիւն, Արքեպ. յօդուածագրին այս պատասխանն ալ ընդունեցինք և հրատարակեցինք անփոփոխ: Միայն թէ՝ «մէկ անգամով» հրատարակել կարենալու համար, պարտաւորեցանք երկու օր յետաձգել: Իր յօդուածին ամբողջութեան՝ զատ յօդուածով մը ունինք պատասխանել: Անկէ ետքը՝ խօսքը դարձեալ իրեն կ'թողունք: Ուզա՛ծը թող գրէ:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ բանակցութիւնք, կ'ըսէ Մոնիթէօր, առայժմ ընդհատեցան: Այն յօդուածն որ կ'վերաբերի նաւագնացութեանց, հելլէն պատուիրակաց կողմէ Աթէնք հեռագրուեցաւ հրահանգ ուզելու համար: Եթէ մինչև վաղն առտու (այսօր) հասնին, նոյն օրը բանակցութիւնք պիտի շարունակուին: Հաշտութեան դաշնագրոյն ստորագրութենէն յետոյ, պատուիրակները պիտի ձեռնարկեն հիւպատոսական նոր պայմանագրութեան բանակցութեանց:

ԱԹԷՆՔԻ և Պիրէոնի օսմ. հիւպատոս Աթըֆ պէյ անցեալ Շբ. օր պաշտօնական այցելութիւն տուաւ վարչապետ Մ. Զայիմիսի:

—Ձեռնարկներ կ'ըլլան հելլէն կառավարութեան մօտ, որպէս զի հելլէն վաճառականութեան դրամագլուխները Գերմանիոյ հրապարակներէն Ֆրանսայի և Իտալիոյ հրապարակները դարձուին: Կ'երեւի թէ կառավարութեան մեծ դիւրութիւնք կ'ընծայուին այս խորհուրդին իրագործման համար:

—Ծովային Նախարարութեան հրամանաւ ոչ-զինուորականաց և նոյն իսկ համազգեստ չկրող զինուորականաց արգիլուեցաւ նաւարանն ու յարակից շէնքերը մտնել:

—Հակակշռի յանձնաժողովոյ ֆրանսացի ու իտալացի պատուիրակներն անցեալ Շբ. օր երկու ժամու չափ աշխատեցան ելմտական նախարարին հետ: Միջոցներ առաջարկեցին տեղական ճարտարարուեստը զարգացնելու, որպէս զի օտար երկիրներէ բերուած զարդի և զանազան առարկայից ներածումը սահմանափակուի:

ՍԱՀՄԱՆԱԳԾՈՒԹ գծման յանձնաժողովոյ գերման պատուիրակն ալ, որ Կ. Պոլիս եկած էր, առջի օրը Թեսալիա դարձաւ:

—Վիեննական Թերթեր կ'ըսեն թէ սահմանագլխոյ գծման յանձնաժողովը ցարդ մինչև Բրանիա գծած է սահմանագլուխն, որով գծման գործողութեան երկու երրորդ մասն աւարտած է և ամբողջութիւնն յառաջիկայ գարնան բոլորովին պիտի աւարտի:

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ Ի ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ. — Նիւ Եորքի դրամատէրց խումբ մը, որոց Աթէնքի ներկայացուցիչն է Մ. Վլաստօ, առաջարկեր է աւարտել Պիրէոն-Լարիսայի երկաթուղւոյն շինութիւնը: Ընդհ. ծախքն 35 միլիոն Ֆր. կ'հաշուուի: Մինչև հիմակ կատարուած շինութեան ծախքն է 22 միլիոն: Մ. Վլաստօ Նիւ Եորք պիտի երթայ առ այդ համաձայնելու ամերիկեան դրամատէրց հետ: Հելլէն կառավարութեան այս մասին ուրիշ երկու առաջարկութիւններ ալ եղած են, որք առնչութիւն ունին տուգանաց փոխատուութեան հետ:

—Միլի-Քուլամարայի երկաթուղւոյն ընկերութիւնը, ստակի պակասութեան պատճառաւ չկրնալով հինգ տարիէ առաջ գիծն աւարտել, կ'պահանջէ հելլէն կառավարութենէն ելմտացոյցին մէջ 2-3 միլիոն տրախմի վարկ մը նշանակել՝ իրեն նպաստելու:

ԱԹԷՆՔԷ Նյեմ. 26 թուով կ'հեռագրեն թէ Հակակշռի Յանձնաժողովոյ գերման պատուիրակն առաջարկեր է հելլէն կառավարութեան որ մենավաճառի և ուրիշ պարտուց տակոսներուն վրայ հարիւրին 40 աւելցնելով, պահանջատիրաց յատկացուի այդ յաւելեալ մասը:

—Պատերազմի դէպքերը քննելու համար յանձնաժողով մը կազմելու մասին կառավարութեան առաջարկութիւնը սաստիկ վիճաբանութեանց տեղի կուտայ, այս պատճառաւ մեծ յուզում կ'տիրէ քաղաքական շրջանաց մէջ:

—Երեսփ. Ժողովն հակակշռի խնդրոյն համար ցարդ որոշում մը տուած չըլլալով, Աթէնքի բոլոր լրագիրք ընդ որս և Տէլեանիի թերթերը խստիւ կը քննադատեն ժողովոյ այս ընթացքը: Յանձնաժողովը պատերազմի պատճառները պիտի քննէ, պատերազմ հրատարակելէ յետոյ գործուած սխալներուն կառավարութեան վերաբերեալ մասերը պիտի սահմանէ. Նոյնպէս պիտի ստուգէ թէ Կրետէի խնդրոյն երեւան հանուելն և հելլէն կառավարութեան անոր միջամտելը կառավարութեան համար օգուտ մը կրնա՞յ ունենալ թէ ոչ, և թէ պատերազմը ա՞յս խնդրոյն հետեւանօք ծագած է թէ ոչ Էթնիքէ Էդէրիայի անդամոց Մակեդոնիայի և Եպիրոսի կողմերն յարձակելէն: Պատերազմի դէպքերու քննութեան համար կարգեալ յանձնաժողովն այս օրերս իր տեղեկագիրը պիտի ներկայացնէ Երեսփ. Ժողովոյ կողմէ կարգեալ յանձնաժողովին, որ մինչև մէկ ամիս իր պաշտօնը պիտի աւարտէ:

—Սըր Էտկար Վինսընթ և Հակակշռի Յանձնաժողովոյ անգլ. պատուիրակը պաշտօնապէս ծանուցին հելլէն կառավարութեան թէ անգլիացի դրամատէրց խումբ մը պատրաստ է երկու հարիւր միլիոն Ֆր. փոխ տալ Յունաստանի. անոր կէսը պատերազմի տուգանաց պիտի յատկանայ և միւս կէսն ալ հին պարտքերուն և երկաթուղեաց գիծերու շինութեան:

ՀԵԼԼԷՆ ՀՊԱՏԱԿՆԵՐԸ. — Անգլ. լրագիրք կ'ծանուցանեն թէ, կ'ըսէ Սապահ, օսմ. երկրաց մէջ գործ ունեցող հելլէն հպատակներն օսմ. հպատակութիւնը պիտի ընդունին:

ԼՈՆՏՈՆԻ մէջ անձ մը որ անունը տալ չուզեր, 200 ոսկի նուիրեր է Թեսալացի կարօտ գաղթականաց անկողին, վերմակ և այլն բաշխելու:

ՏԵՂԱԿԱԼ ՏՐՈՍՈԲՈՒԼՕ որ մենամարտի մը պահուն Բրինարի տեղակալն սպաննեց, պատերազմական նախարարին հրամանաւ զինուորական ատեանի մը առջև պիտի դատուի իբրև մարդասպան:

ԼՐՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. — Գերման թերթեր կ'պատմեն թէ Աթէնքի մէջ Սալիհ անուն մարդ մը իբրև լրտես դատաստանի ենթարկուեր է: Այս անձ Եպիրոսի կողմը թէ՝ օսմ. և թէ հելլէն զօրաց պիտոյք հայթայթած և հելլէն հրամատար Պոցարիս այս անձին տունն իջեւանած էր: Սալիհ անպարտ արձակուեր է: Թուրք լրագիրք բնաւ տեղեկութիւն չունին այս անձին նկատմամբ:

ԿՐԵՏԷ. — Բ. Դուռը միջոցներ ձեռք առաւ, որպէս զի Կրետէի Իսլամաց համար եղած նպաստները փոխադրութեան ծախքէ զերծ մնան:

—Իտալեան Սարտէնիա մարտանաւն Իզմիրէ Կրետէ գնաց, ուրկէ Սրբէցիա պիտի երթայ:

—Կ. Պոլսոյ գերման դեսպանը ծանոյց միւս դեսպանաց թէ Կրետէէ ետ առնուած գերման զօրաց տեղ ուրիշներ պիտի ղրկուին նոյն թուով:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԻԼՀԷԼՄ Բ. ԵՒ ՏՐԷՅՖԻՒՍ. — Բարլինի թերթ մը կ'պատմէ թէ երբ Տրէյֆիւս բանտուեցաւ, Վիլհէլմ կայսր ինքնագիր նամակ մը գրելով առ Նախագահ Քազիմիր Բէրիէ, յայտնեց թէ «իբրեւ պատուաւոր մարդ և իբրեւ կայսր պատուոյս վրայ կ'յայտարարեմ թէ Տրէյֆիւս գերման կառավարութեան հետ ո՛ և է յարաբերութեան մէջ գտնուած չէ»: Կայսրը ցաւ կը յայտնէր նաև Բարիզի լրագրաց այն գրածին համար թէ Տրէյֆիւսի մատնութիւնն ապացուցանող թուղթերը գերմանական դեսպանատունէն շորթուած ըլլան, և այս կարծիք ֆրանսական կառավարութեան կողմէ չէր հերքուեր: Հանրապետութեան Նախագահն, իր Նախարարաց Խորհրդով, դիւանագիտական և քաղաքավարական պատասխան մը տուաւ: Բայց ինք անձնապէս համոզուեցաւ որ Տրէյֆիւս անմեղ էր: Ասով հանդերձ, երբ Տրէյֆիւս դատապարտուեցաւ, տեսնելով որ Գերմանիոյ հանդէպ շատ փափուկ դիրքի մէջ ինկաւ, հրաժարեցաւ Նախագահութենէ:

— Անցեալ կիրակի ի Բարիզ վարժարանի մը մէջ գումարում մը կազմակերպուեցաւ հակահրէական և ազգային կուսակցութեանց պատկանող ուսանողներու կողմէ: Մ. Շէօրէ Քէստնէ, Մ. Ժօզէֆ Ռէյնաք և մի քանի երեսփոխաններ հրաւիրուած էին, բայց ոչ մէկն եկած էր: Միայն կոմս Հիւկ ներկայ գտնուեցաւ այդ գումարումին, ուր կային 5—600 հոգի, կազմուած գլխաւորաբար ուսանողներէ, կիներէ և եկեղեցականներէ: Բանախօսութիւն մը եղաւ ի դիմաց հակահրէական ընկերութեան: Արտասանուեցաւ ուրիշ բանախօսութիւն մ'ալ, որով կոչում եղաւ ամէն կուսակցութեանց պատկանող հայրենասէրներու՝ այնպիսի գործի մը համար «ուր, ըստ բանախօսին, օտարը գլխաւոր դերը կ'խաղայ»: Գումարումէն ետք, որ շատ չտեւեց, բանախօսներէն ոմանց բացակայութեան պատճառաւ, երիտասարդներու խումբ մը Մերակոյտի ժողովատեղւոյն առջին երթալ ուզեց ցոյց մ'ընելու Մ. Շէօրէ Քէստնէի դէմ, բայց ոստիկանութիւնն անմիջապէս ցրուեց զանոնք:

ՕՏԵՍԱՅԻ մօտ, Փոքր Աղբիւր կոչուած տեղն, անցեալ շաբթու, ծովեզերքի հողն յանկարծ ճեղքուեցաւ, 120 մեդր տեղ, և տասնի չափ ամառանոց քէօշքեր, որք տարւոյն այս եղանակին մէջ պարապ են, փլան խորտակեցան, ոմանք ամբողջութեամբ դէպ ի ծովը խաղալով և ջուրի տակ անհետանալով: Այս շարժում 50 ժամ տեւեց, և Օտեսայէ շատեր, մանաւանդ գիտնականներ, ծովեզերքին այն կողմը երթալով, հանդիսատես եղան այս բնական երեւոյթին:

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ. — Սըր Ուիլեըմ Լոքարդ, Տիրահի արշաւախումբին հրամատարն իր բանակատեղը Պաղ փոխադրեց՝ որովհետև Մայտանի հովտին բարձր տեղերուն մէջ տարւոյն այս եղանակին կարելի չէ զինուորական գործողութիւնները շարունակել: Կ'ըսուի թէ անգլեւհնդիկ զինուորք դեկ. 3/15ին Պաղէ պիտի երթան Պարա՝ Բէշավուրի հարաւային կողմը: Սպարապետը Մայտանէ մեկնելէ առաջ, հնդիկ լեգէոնը բանախօսութիւն մը ըրաւ Բէնձապի զօրաց, զօրս շնորհաւորեց իրենց հիանալի ընթացքին համար Սարան-Սարի յարձակման մէջ:

—Աֆրիտիները զէնընկէց չեն ըլլար. ամէն գիշեր կրակ կ'ընեն անգլեւհնդիկներու բանակատեղերուն վրայ: Հատտայի Մոլլան, Մօհմանտներու ապստամբութեան գրգռիչն, Աֆրիտիներուն միացաւ Սաֆէտ-Քօհի լերանց վրայ: Մոլլան, որ իր ցեղակիցներէն խենդ Մոլլա յորջորջուած է, ինչպէս կը յիշուի, իր գիւղին քանդուելէն յետոյ յաջողած էր խոյս տալ զինքն հալածողներու ձեռքէն: Անգլիացիք, նորէն զարնելու համար, կ'սպասեն որ հաշտութիւն խնդրող Աֆրիտիք պիտի ընդունի՞ն անգլ. պայմաններն, որուն համար երեք շաբաթ պայմանաժամ որոշուած էր անգլ. սպարապետէն:

—Մացուրայի հովտին Օրաքզաիներն հետզհետէ զէնքով ու դրամով կ'հատուցանեն այն տուգանքն որ իրենցմէ պահանջուեցաւ իբրև պայման հաշտութեան:

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ. — Վատիկան տեղեկացած է թէ Ֆրանսայի Անժէ քաղաքին եկեղեցականներէն աբբայ Պօալէօֆ, ընտրելի պիտի ներկայանայ յառաջիկայ երեսփ. ընտրութեանց: Այս լուրն ուրախացնելէ աւելի տհաճութիւն առթեց Պապին, զի չուզեր որ եկեղեցականք մասնակցին խորհրդարանական պայքարին, ուր իրենց ազդեցութիւնը նուազելու վրայ է: Լէոն ԺԳ. շատ անգամ կրկնած է թէ միայն աշխարհական կաթոլիկներու կ'իյնայ աշխարհական գումարմանց մէջ պաշտպանել Եկեղեցւոյ շահերը:

ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ ԹԱԳՈՒՀԻՆ ԵՒ ՀԵԾԱՆԻՒ. — Վիլհէլմինա թագուհին վերջին անգամ Վիեննայի ուղեւորութենէն դարձին, չափազանց սէր տուած ըլլալով հեծանիւի, իր հետ տարած էր վերջին կատարելութեամբ շինուած հեծանիւ մը: Բայց մայրը՝ խնամակալ թագուհին՝ խղճահարութեամբ խնդիրը ներկայացուց խնամակալաց Խորհուրդին: Վիլհէլմինա ի զուր պնդեց թէ նախընթաց օրինակներ կան: Բայց Խորհուրդն անդրդուելի կերպով պատասխանեց. — «Ձեր յառաջ բերած անձնաւորութիւններուն մէջ չկայ մէկն որուն կենաց պահպանումը շահագրգռէ Ձերինէն աւելի բազմաթիւ հպատակներ: Դժբախտ անկում մը պարապ պիտի թողու գահ մը՝ որ հաստատուած է չորս միլիոն հպատակաց և գաղթավայրերու երեսուն և վեց միլիոն բնակչաց վրայ: Ուրեմն կ'հայցենք Ձեր Վեհափառութենէն որ բարեհաճի հրաժարիլ ենթարկուելէ այդ վտանգին որչափ ալ փոքր ըլլայ այն»: Հետեւաբար Վիլհէլմինա թագուհին պիտի բաւականանայ հեծնել այն նժոյգին վրայ որուն մեղմութիւնը փորձուած է:

ԱՆՏՐԷ Ի ԲԵՒԵՌ. — Մ. Սէօլէն ու Քրէօմէր, որք Նոյեմ. 5ին (Ը. Ե.) Վէրտարթէ չոգենաւով Սբիցպերկ գացած էին խուզարկելու թէ ո՞րկից եկած էին վերջերս սառնակոյտերու մէջէն լսուած ձայներն, Դրոմսէօ դարձեր են և բնաւ բան մը չեն տեսեր ու լսեր որ մարդկային էակի մը ներկայութիւնն հաստատէ:

ՍՊԱՆԻՈՅ մաքսապաշտպաններն շատ գրգռուած են: Կ'ըսեն թէ Քուպայի խաղաղացումէն յետոյ Սպանիա գրեթէ միեւնոյն ինք պիտի վճարէ պատերազմին ծախուց համար կնքեալ պարտուց տոկոսներն ու գլխավճարը, զի ինքնօրէն Քուպա պիտի չկրնայ հատուցանել: Ուստի մաքսապաշտպաններն արդարացի կ'գտնեն առնուազն հարիւրին 20-40 մաքս դնել Քուպա տարուելիք սպանիական արտադրութեանց վրայ: Ինքնօրինութեան և բարենորոգման կուսակիցք ասոր ի պատասխան կ'ըսեն թէ ինքնօրէն Քուպա չի կրնար այդ յանձնառութեան տակ մտնել, ցորչափ Սպանիա շարունակէ ծանր մաքսեր առնել գաղթավայրի բերքերէն, մանաւանդ խահուէէն ու շաքարէն: Կ'յաւելուն թէ նոր քաղաքականութիւնն ապահովաբար պիտի չյաջողի, եթէ մաքսային ինքնօրինութեան խոչնդոտներ յարուցուին: Կառավարութիւնը բացարձակ վերապահում կ'ընէ մինչև որ Խնամակալ Թագուհին ստորագրէ հրամանագիրը, զոր Նախարարք արտասովոր նիստի մը մէջ պիտի հաստատեն: Ընդհ. կարծիքը սա է թէ դաշինքին համաձայնութեան եղանակ մը պիտի գտնէ մաքսապաշտները գոհացնելու՝ խոստանալով Երեսփ. Ժողովէն պահանջել որ գաղթավայրերու բերքերուն մաքսը ջնջուի:

ԻՏԱԼԻՈՅ Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Մ. Բրինէթի, անցեալ օր հացկերոյթի մը պահուն, խոստացաւ Խորհրդարանէն 240 միլիոն Ֆր.ի վարկ մը խնդրել՝ Իտալիոյ հարաւային կողմի ճահիճները չորցնելու: Լրագիրք կը գովեն այս խոստումն և միանգամայն օգտակար կ'դատեն պարապ մնացող գործաւորաց համար որք աշխատութիւն մը պիտի գտնեն: Վարչապետ Մ. տի Ռուտինի աղէկ աչքով չի նայիր այդ առաջարկութեան. որովհետև ո՞րկից պիտի ճարուի 240 միլիոն Ֆր.ը նոյն իսկ եթէ տասը տարիէն հատուցուի, տարին 24 միլիոն վճարելով: Այդ ծրագրի գործադրութեամբ 300,000 էքդար տեղ պիտի չորցուի՝ ազատելու համար 16 միլիոն էքդար տարածութեամբ բնակելի վայրեր:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՓՐԻԿԷ. — Մաքտոնալտ հազարապետին անգլ. արշաւախումբն, որ գաղտնի պիտի գործէր Դանա հովտին և Վիքթօրիա ու Ռուտոլֆ լճերուն միջև, յիրաւի բախտ չունի: Ուկանտայի ուղիղ ճամբան ձգելուն իրեն հետեւորդ Սուտանցիք իրմէ հեռանալու սպառնալիք ըրած էին: Արդ, Զանզիպարէ լուր առնուեր է թէ Սուտանցիք սպառնալիքով չեն շատացեր. ապստամբած 19 Սուտանցիք՝ 150 Պականտաներու օգնութեամբ՝ յարձակեր են անգլ. ապաստանին վրայ, որուն երկրամասը Ճէքսըն միացած էր Ուգանտայի մէջ, Ուկանտայի արեւմտեան կողմը: Ապստամբք յաղթուեր են 100ի չափ սպաննուել ու վիրաւոր տալով. բայց Անգլիացւոց կորուստն աւելի շատ է եղեր. հազարապետ Թըրնըրն և ճարտարագէտ Ուիլսըն ու Սքոթ, որք յարձակումէն առաջ գերի ինկած էին ապստամբաց ձեռքը, ջարդուեր են. տեղակալ Ֆէյտինկ և 15ի չափ զինուոր ճակատամարտի պահուն սպաննուեր են: Մր. Ճէքսըն և իր ընկերներէն 17ը ծանրապէս վիրաւորուեր են: Տասներկու հոգի ալ որոց մէջ է հազարապետ Մաքտոնալտ՝ թեթև վէրքեր ստացած են: Ուգանտայիներու բանակէն ստացած օգնութիւններով Մաքտոնալտ կ'յուսայ իր մարդոց մէջ բարեկարգութիւնը վերահաստատել մէկ քանի շաբաթէն: Մոմպասայէ բնիկ զինուորներ ղրկուեր են իրեն: Բարեբախտաբար Ուկանտայի մէջ ո և է շարժում չէ պատահեր: Բամբոլայի պահակազօրքն որ երկիւղ կ'ազդէր Մօանկայի ցեղապետին փախչելէն ի վեր, զէնընկէց եղեր է:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՉԻՆ. — Պաշտօն իմալով գերման միսիոնարաց ջարդն ի Չին, շատ յուզուեր է: Վաշինկտոնի մէջ կ'ըսուի թէ եպիսկոպոսն, որուն իրաւասութեան ենթարկուած էին այդ միսիոնարք, յանդգնութեամբ շարժած էր շատ աւելի ներսերն երթալով և մանաւանդ այն տեղին մօտ, որ Չինացւոց համար նուիրական է, որովհետեւ հոն կ'գտնուի Կոնփուկիոսի գերեզմանը: Կ'ըսուի նաև թէ եպիսկոպոսը քաղաքավար ձեւերով մերժեր է Ֆրանսական դեսպանին պաշտպանութիւնը, վստահելով իր գերմանացիութեանը:

ՍՈՒՏԱՆ. — Անգլ. թերթ մը հեռագիր մը կ'հրատարակէ թէ Քիչնէր փաշա իմանալով որ Օրլէանու իշխանն առաջդրած է ուղեւորութիւն մը կատարել ի Սուտան, չոր ձայնով մ'ըսեր է թէ իշխանը Խարթում գտնելն իրեն անհաճոյ պիտի չըլլայ:

ՕՐ. ԷԼԷՆ ԿՈՒԼՏ, «երկաթուղիներու իշխանին» աղջիկն, որ իր հօրն ժառանգութենէն հինգ միլիոն անգլ. ոսկի ժառանգեց, իրաւագիտութիւն պիտի ուսանի փաստաբան ըլլալու համար:

ՀԵՌԱԳԻՐԵՐ

ՎԻԵՆՆԱ, 25 Նոյ. — Հունգարական պատուիրակութեան ելմտացոյցի յանձնաժողովը նախանգներու ելմտացոյցը քուէարկեց. իր երախտագիտութիւնն յայտնեց կառավարութեան՝ անոր ճարտար վարչութեան համար:

—Երեսփ. Ժողովոյ մէջ ֆոն Աբրահամովիչ նախագահական բեմն ելաւ կէս օրէն ետք ժամը 1,35ին: Ձախակողմեանք «ամօթ Նախագահին» աղաղակներով ընդունեցան զինքը: Գերման արմատական Վոլֆ «[illegible]» բառն արտասանեց: Գերման արմատական Մ. Շէօնէրէր ալ պոռաց: Նախագահը սա խօսքը միայն կրցաւ ըսել «Նիստը կ'փակեմ մինչև 3»: Նախագահին յայտարարութիւնը «կեցցէ»ներով ընդունեցաւ ընդդիմադիրներու կողմէ:

—Իրիկուան լրագրերը կ'վիճաբանին երեկուան այս աղմկալից նիստին վրայ: Վեցերորդ անուանակոչութեամբ քուէարկութենէ ետք, երիտասարդ չեխ երեսփոխանը ֆոն Տիք բուռն կերպով յարձակեցաւ ընդդիմադրաց խափանարար ցոյցերուն դէմ: Այս խօսքերէն առաջ եկած աղմուկին վրայ Նախագահն ստիպուեցաւ նիստն ընդհատել: Վերաբացումէն ետք նորէն շփոթութիւն. Երկրորդ անգամ գոցուեցաւ նիստը: Այս միջոցին Մ. Շէօնէրէր առաւ Նախագահին զանգակը: Նոր զանգակ մը բերուելուն զայն ալ Մ. Վոլֆ վերցուց: Այն ատեն Նախագահը հրաւիրեց կարգապահութեան հսկելու պաշտօն ունեցող [illegible] տիկանները, ազատել զայն շրջապատող երեսփոխաններէն: Լրագիր մը կ'ըսէ թէ Մ. Վոլֆը գետին տապալեր և մազերէն քաշեր են. և ուրիշ երեսփոխանք ալ այսպիսի վարմունքներու ենթակայ եղեր են: Ուրիշ լրագիր մ'ալ կ'յայտնէ թէ մէկ երկու երեսփոխաններ իրարու հարուածներ փոխանակեր են, և ուրիշ երեսփոխան մ'ալ գաւաթ մը ջուր պարպեր է հակառակորդին վրայ: Երեսփոխան մ'ալ խոշոր դանակ մը բացեր է խառնաշփոթութեանց միջոցին: Նախարարք մեկներ են ժողովասրահէն, ի բաց առեալ երկաթուղեաց նախարարն որ հոն մնացեր է:

ՊԵՐԼԻՆ. — Արտաքին գործոց նախարար ֆոն Պիւլով Հռոմէ վերադարձաւ:

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Նովոյէ Վրէմիա կոլուխովսքի կոմսին խօսած ճառին առթիւ կ'ըսէ թէ «Աւստրիա-Հունգարիա և Ռուսիա չեն հրաժարիր միջազգային խնդրոց մէջ իրենց ունեցած ազդեցութենէն, բայց որոշած են այնպէս մը գործածել զայն որ փոխադարձ անվստահութեան պատրուակ մը առաջ չգայ: Միայն բաղձալի է որ ապագային դէպքերն հաստատեն ներկային լաւ տրամադրութիւնները: Այս պարագային, առկախ խնդիրները շատ չանցած պիտի դադրին Եւրոպայի խաղաղութեան տեւականութեան սպառնալէ»:

ԵԿԱՏԵՐԻՆՈՍԼԱՒ. — Շարովքայի կայանին մէջ աւազաբարձ կառախումբի մը և ճամբորդներու կառախումբի մը միջև ընդհարում մը տեղի ունենալով, մէկ քանի վագոններ փշրուեցան, և 4 ճամբորդ ծանրապէս վիրաւորուեցան:

ՎԻԵՆՆԱ. — Աւստրիոյ կառավարութիւնը պաշտօնապէս վերցուց այն արգելքը զոր դրած էր Թուրքեւհելլէն պատերազմին սկիզբները, պալքանեան երկիրները զէնք և ռազմամթերք տարուելու մասին:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Իբր երկու տարի առաջ, աղջիկ մը կ'կարգուէր Պոլսոյ մէջ. բայց ժամանակ մը ետքը Պատրիարքարան կ'դիմէ, յայտնելով որ պսակի օրհնութիւնն ո՛ և է փոփոխում յառաջ բերած չէ իր վիճակին մէջ, եւ ամուսնութեան լուծումը կ'խնդրէ։ Բժշկական քննութեամբ ապացուցուած ըլլալով երկան վիճակն, որ նպաստաւոր չէ մարդկային սեռին աճման, Պատրիարքական Ատեանէն կ'գրուի Էջմիածին, և Կաթողիկոսը կը լուծէ ամուսնութիւնը։ Բայց երկրորդ ամուսնութիւնը ճիշտ նո՛յն ելքը կ'ունենայ։ Օրիորդը նո՛յն խնդիրը կ'կրկնէ։ Բժշկական քննութիւնն այս Բ. երկան համար ալ նոյն իրողութիւնն ստուգած ըլլալով, Պատրիարքարանը դարձեալ կ'գրէ Էջմիածին, որ երկրորդ անգամ ըլլալով կ'ազատէ աղջիկն այսքան անզօր եւ անկար կապէ մը։ Մէկ-երկու ամիս առաջ, աղջիկն երրորդ անգամ ըլլալով կ'ընդունի Ս. Պսակին արգասաբեր օրհնութիւնները։ Մնացածն առասպել պիտի թուի ձեզ. բայց կատարելապէս ճիշտ է, և . . . յարենման վերիններուն։ Ընդհանուր զարմանք եւ ապշութիւն՝ աղջկան քննութեան մէջ՝ ծախուղուածներու այս երրեակ համանման չարքին համար։ Աղջիկը ֆիզիքական ո՛ եւ է թերութիւն չունի։ Բոլոր թերութիւնն— և միեւնոյն թերութիւնն— յաջորդական երրեակ էրիկներուն քովն է։ Աղջիկը նորէն կ'դիմէ Պատրիարքարան, որ «ո՛լ բաւական է, ճակատագիրդ այդ է, Եկեղեցին ա՛լ բան չի կրնար ընել քեզ համար» կ'ըսէ ու կ'կենայ։ Արդ, կ'հարցնենք մեր Արք. ընդդիմախօսին թէ ի՛նչ է իր կարծիք առջի երկու ամուսնալուծմանց համար, և երկրորդ, կ'հարցնենք Պատրիարքարանի թէ ինչո՞ւ համար երկու անգամ լուծել և ո՛չ երեք գնգամ։ Սահմանն ո՞ր գրուած է։ Այս աղջիկն ի՞նչ յանցանք ունի՝ յաւախաբութիւններու բոլոր այս չարքին մէջ։ Կարծեցեալ էրիկներուն ջղային եւ ֆիզիքական թերութիւնը տարակոյս չի վերցներ։ Բայց մ'ր օրէնքը՞կ'արգիլէ այս աղջիկը՝ վայելէ այն ամուսնական շնորհը զոր Եկեղեցին երեք անգամ խոստացաւ՝ տա՛լ՝ վայրապար։

—Երէկ Քաղաք. Ժողովը գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր, ատենապետութեամբ Ասլանեան Ստեփան փաշայի, եւ ներկայութեամբ եօթն անդամոց։ Ժողովը ժամը 8ին բացուեցաւ, եւ օրակարգի խնդրոց մէջէն հետեւեալ խնդիրներով զբաղեցաւ.—1. Տնտեսական Խորհրդոյ ներկայացուցած Պատրիարքարանի ելեւմտացոյցի խնդրոյն նախաքննութիւնն ասկէ առաջ Իլիաս էֆ. Զայեանի յանձնուած էր։ Իլիաս էֆ. իր տեղեկագրին մէջ զանազան բարեփոխութեանց հետ առաջարկած լինելով Պատրիարքարանի ընդհանուր պաշտօնէից ամսականաց վրայ 10 % զեղչ մ'ընել, եւ ժողովը ներկայ անձուկ վիճակին մէջ մէկ կողմէ խնայողութիւն ընելու եւ միւս կողմէ եկամտից հաւասարը ...ցնելու անհրաժեշտ պէտքն զգալով, ընդունեց 10 % զեղչը, մինչեւ 500 ղրշ. ամսականաց վրայ (յորմէ 30,000 ղրուշի գումար մը կ'գոյանայ), եւ որոշեց Ազգ. Կեդր. տուրքին վրայ յաւելումներ ընելով հրաւիրել ամէն ազգային որ յիշեալ գումարէն զատ, Պատրիարքարանի տարուէ տարի 70,000 ղրշ.ի բացը գոցելու համար փայթ եւ հոգ ունենան պարտքերնին վճարել։ Ս. Պատրիարք Հայրը, բարի օրինակ մ'ը տալու համար, ինքնաբերաբար առաջարկեց իր ամսականին վրայ 500 ղրշ. զեղչ ընել։ Այոյն որոշմունք յանձնուած ն Տնտեսական Խորհրդոյ ի գործադրութիւն։ — 2. Գումգափուի Դպրոց Թաղական Խորհրդոյն յայտնած ըլլալով թէ Պէզճեան կտակէն բաւական առնէ ի վեր Մայր Եկեղեցւոյ տնտուկէն ամսական բաժինն առած չէ և Թաղին երկսեռ վարժարանք նիւթական խիստ անձկութեան մէջ կը գտնուին, նոյն կտակին գործադրութեան փութացումը կ'խնդրէր։ Ժողովը՝ պարտ ու պատշաճը տնօրինել որոշեց։—3. Երկու ամուսնական խնդիրներ, որ նախորդ նստին մէջ իրաւախոհութեամբ կարգադրուած էին, երէկ դարձեալ ներկայացուեցան և նախորդ նստի տրուած որոշումները կրկնուեցան։ Ասոնցմէ զատ Ժողովս ուրիշ մէկ քանի տնօրէնութիւններ ալ ըրաւ։ Նիստը չարունակուեցաւ մինչեւ ժամը $11\frac{1}{2}$։

—Ս. Հայրապետը պաշտօնագիր մը ուղղելով ի Պատրիարքարան, ի մէջ այլոց, կ'զեկուցանէ թէ նախորդ ատենակալութեամբ և Սինոդի Նախանդամ Տ. Երեմիա Արքպսկ. Գալստեան որ միանգամայն Ս. Հռիփսիմեանց մենաստանին վանահայրն էր, կաթուածի հիւանդութեամբ ի Տէր հանգած է։ Հանգուցեալը Կաթողիկոսական Տեղապահ էր վերջին անգամ, եւ այս պաշտօնավարութեան մէջ Ս. Էջմիածնայ Միաբանութեան համար յատուկ սենեակներ եւ խուցեր շինել տուած է։ Էջմիածնայ Թանգարանին շինութեան եւ գրքերու դասաւորման առթիւ մեծ ծառայութիւն մատուցած ըլլալով Գէորգ Կաթողիկոս ի վարձատրութիւն եպիսկոպոս ձեռնադրած էր զայն։ Արդի Ս. Հայրապետն ալ արքեպիսկոպոսութիւն շնորհած էր։ Հանգուցեալն հազիւ 60 տարեկան կար։

—Երուսաղեմայ Պատր. Փոխ. Տ. Գէորգ Ծ. Վ. Երէցեանի եպիսկոպոսական վկայագիրը շնորհաւորելու համար՝ 37 միաբաններ շնորհաւորութեան գիր մը ուղղած են իրեն։ Նոյնպէս Երուսաղեմայ լուսարարապետ Խապայեան Տ. Սահակ եպսկ. եւ Երուսաղէմի Պատր. Նախկին տեղապահ՝ Տէր Սահակեան Տ. Երեմիա Արքպսկ. եւ վանուց Տնօրէն Խորհուրդը շնորհաւորագրեր գրած են Տ. Գէորգ Ծ. Վ.ին։

—Երէկ Հիւանդանոցի Նորընտիր Հոգաբարձութեան Նախանդամ Կիւլպէնկեան Գասրիկ էֆ. առանձին տեսակցութիւն մ'ունեցաւ Ս. Պատրիարքին հետ։

—Հիւանդանոցին համար ապսպրուած ածուխին կէսն եկաւ ու դրամը վճարուեցաւ։

—Թոփհանէէն Պատրիարքարան ղրկուած գումարին բաշխման ցուցակն առջի օրը Ս. Պատրիարք Հօր կողմանէ պաշտօնապէս հաղորդուեցաւ Թոփհանէի կայս. Նպաստամատոյց Յանձնաժողովոյն, հանդերձ մասնաւոր տեղեկագրով մը։

—Կ'ըսենք թէ՝ Թոփհանէի կայս. Նպաստամատոյց Յանձնաժողովն 150 ոսկիի նպաստ մը և ուտեստներ ղրկած է ուղղակի Ակնայ Առաջնորդարանը, նոյն վիճակի թեմին եղող՝ Բինկեան գաւառակի կալուածոց բաշխուելու համար։

—Հիւսնիմանսուրէ ղրկուած 5 անոք տղաք երէկ Պոլիս հասնելով ուղղակի Հիւանդանոց առաջնորդուեցան։

—Եանեայի մէջ պաշտօն ունեցող ազգային մը՝ ամուսնանալու առթիւ նամակ մը գրած է Կրօն. Ժողովոյն, խնդրելով որ, այդ քաղաքին մէջ հայ քահանայ չգտնուելուն, տեղւոյն յոյն Մետրապոլիտին նամակ մը գրուի զինք ամուսնացնելու համար։ Ժողովը վերջին նստին մէջ որոշեց պատասխանել թէ պէտք է որ անձամբ Սելանիկ երթայ եւ ամուսնանայ հայ քահանայէն, եւ կամ Սելանիկի Տ. Մատթէոս քահանան հրաւիրէ եւ պսակադրութիւնը կատարել տայ։

—Մայր եկեղեցւոյ քահանաներէն հանգուցեալ Տ. Գաբրիէլ քհյ. Եքսէրճեանի մահուան տարեդարձին առթիւ, Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ վաղը կիրակի Ս. Պատարագ պիտի մատուցուի նոյն եկեղեցւոյ աւագերէց Տ. Մեսրոպ քահանայի կողմէ։

—Տփղիսի մէջ ալ այս ձմեռ հայերէն Ներկայացումներ տալու համար խումբ մը կ'կազմակերպուի, որուն կ'անդամակցին զաւեշտաբան Պ. Տէր Դաւիթեան, Օր. Ա. Խիթարեան, եւլ. Թատերասէրներ՝ երկու սեռէ՝ պիտի օժանդակեն խմբին։ Վրաց Ազնուականաց Թատրոնին մէջ պիտի տրուին Ներկայացումները։ Գործին կ'հսկեն Պ. Գ. Զմշկեան և Տիկին Ս. Զմշկեան իրենց փորձառութեամբ։ Հայ Թատերգակներու գործեր պիտի ներկայացուին։

—Տիկին Ն. Եւանգուլեան Տփղիսի Ս. Ներսեսեան մեծ Վարժարանին կտակեր է տասն հազար րուբլ., դասագրքերու և օգտակար մատեաններու հրատարակման համար։

—Միքայէլ Սափարեանց (Տփղիս) նուիրեր է հինգ հազար րուբլ. ի նպաստ կարօտեալներու և բարեգործական հաստատութիւններու։

—Ուսումն՝ Խորհրդոյ նիստը տեղի ունեցաւ երէկ Բերայի Արհեստանոցին մէջ ատենապետութեամբ Տքդ. Թորգոմեանի։ 1. Ըստ յանձնարարութեան Ս. Պատրիարք Հօր, ուշադրութեան առաւ Գատըգիւղի Թաղ. Խորհրդոյ մէկ պաշտօնագիրն որով ի նպաստ Թաղի ազգային վարժարանաց վիճակահանութեան մը կազմակերպութեան մասին հարկ եղած արտօնութիւնն ստանալ կ'խնդրէր։ Կրթական տեսուչ Մ. Նաթանեան էֆ.ի յանձնեց սոյն առաջարկութեան մասին նախապէս տեղեկութիւններ ստանալ Գատըգիւղի Թաղ. Խորհուրդէն և ապա յայտագրել առ Ս. Պատրիարք Հայրն։ 2. Ուշադրութեան առաւ Վանայ Թաղ. Ժողովոյ և առաջն. Տեղապահ Հօր մէկ տեղեկագիրն յորում յայտնելով որ տեղւոյն Սանդխտեան ընկերութեան վարժարանն ինչ ինչ պատճառներով ազգային նախակրթարանաց հետ միացնելու որոշում տուած են, սոյն որոշման վաւերացումը կ'խնդրէր։ Որոշեց այս մասին տնօրէնութիւն մ'ընելէ առաջ, ստանալ Սանասարեան վարժարանի Խնամակալութեան կարծիքը։ 3. Մայրաքաղաքիս մէջ Վարժապետանոցի մը հաստատման մասին Կրթական Տեսուչ Հինդլեան էֆ. ծրագիր ներկայացուցած ըլլալով, որոշուեցաւ յաջորդ նստի օրակարգին առաջին խնդիր ընել։

ԱՀՌԵԼԻ ԱՐԿԱԾ
ՊՈԼՍՈՅ ՆԱՒԱՀԱՆԳՍՏԻՆ ՄԷՋ

Այս առաւօտ ժամը $4\frac{1}{2}$ին սոսկալի արկած մը պատահեցաւ Պոլսոյ նաւահանգստին մէջ։ Լոյտի Տիւնա շոգենաւն որ այսօր յետ միջօրէի կ'մեկնէր ճամբորդներով՝ Փոքր Ասիոյ ստրհանդակը տանելով մինչեւ Տրապիզոն, խարսխանիշի կապուած կ'կենար, իր սովորական տեղը։ Սոսկալի հիւսիսային մրրիկ մը կ'փչէր եւ ծովը խիստ ալեկոծեալ էր։ Ճամբորդներուն մէկ մասն արդէն ներս մտած եւ քամարաները տեղաւորուած էին։ Լոյտի մաւունան շոգենաւին կից կ'կենար ապրանք տալով։ Օդին գէշութեան պատճառաւ վերնայարկը կ'մնային անոնք միայն որ պաշտօնով հոն կենալ կ'պարտաւորուէին։ Եւ ահա Սեւ Ծովէն եկող անգլ. խոշոր շոգենաւ մը, ցորեն բեռցած, դէպի Լոյտի նաւատեղին ուղղուեցաւ, ներս մտնելու Լոյտի մարդիկը պոռալով եւ սուլիչներով ձայն տուին թէ չէ, անգլ. շոգենաւը թէեւ ճիգ մ'ըրաւ ընթացքը փոխելու, բայց թէ՝ հոսանքին սաստկութենէն և թէ բուռն քամիէն մղուած, ակնթարթի մը մէջ եկաւ ինկաւ Տիւնայի ետեւի կողմին վրայ, սոսկալի շառաչմամբ խոշոր ծակ մը բանալով վերէն վար։ Այս բուռն ցնցումէն, մէջի ճամբորդներն ու նաւավարները վեր խուժեցին զիրար կոխոտելով։ Աղեխարշ վայնասուն մ'է բրդաւ արկածեալ շոգենաւէն։ Արք, կանայք, մանկունք, նաւաստիք և նաւավարք կ'պոռային, զիրար կ'հրէին ու շատեր կ'ազատէին՝ Լոյտի մաւունան նետուելով։ Բայց վայրկեանապէս յայտնի եղաւ որ Տիւնա շատ գէշ վիրաւորուած էր, և ահա ցռուկը վեր ինկած, ետեւի կողմէն սկսաւ խորասուզիլ. զայս որ տեսան, ամէնէն յանդուգն նաւավարներն անգամ խուսափեցան դատապարտուած նաւուն քովէն՝ անոր ծովամոյն յորձանքէն չքռնուելու համար։ Բախումէն 10—12 վայրկեան ետքն անագնադրոյդ շառաչիւնով անդնդախոր կ'անհետանար Լոյտի այս մեծ և գեղեցիկ շոգենաւ։ Ըսուեցաւ թէ կեանքի կորուստներ ալ կան, բայց վերջին պահուն Լոյտի Գործակալութենէն կ'ստուգենք թէ բոլորովին անհիմն է այս կարծիք, և մէջը գտնուող 120ի չափ ճամբորդք ամբողջովին ազատուած են, ինչպէս եւ նաւապետք եւ նաւաստիք թուով 50։ Իսկ զարնող անգլ. նաւը նաւամիգ շոգենաւերու օգնութեամբ մաքսատան առջեւ քաշուած է։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիյէ մզկիթին մէջ, Վեհ. Սուլթանը միջօրէին նոյն մզկիթը գնաց եւ ուրբաթու աղօթքը կատարեց յետոյ կայս. Պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կ'գտնուէին Ռումանիոյ դեսպանն ու Ա. Թարգմանը, Սերպիոյ նախորդ դեսպանն՝ ընտանեօք, Սպանիոյ դեսպանն, որդին ու Ա. Թարգմանը, ռուս դեսպանատան խորհրդականն ու Ա. Թարգմանը, Օսմ. Պանքային ընդհ. տնօրէն Սըր Համիլթըն Լանկ եւ քառասունէ աւելի օտարազգիներ։ Ներկայից ոմանք սենեկապետաց միջնցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

«Մ. Վլասան Եորկէվիչ, որ Կ. Պոլսոյ սերպ դեսպան ըլլալով նոյն պետութեան վարչապետ ու արտաքին գործոց նախարար կարգուած է, երէկ Ուր. Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ արտօնութեամբ, պատիւ ունեցաւ Ն. Վեհափառութեան ներկայանալու և մատոյց արքայական այն գիրն որ կ'ծանուցանէր թէ օսմ. կառավարութեան մօտ իր ունեցած պաշտօնն աւարտած է։ Յետոյ Ռումանիոյ դեսպան Մ. Ճուվարա և ապա Կ. Պոլսոյ ռուս դեսպանատան խորհրդական Մ. Եատովսքիի, որ Պելկրատի դեսպան անուանուած է, պատիւ ունեցան ոչպաշտօնապէս Ն. Վեհափառութեան ներկայանալու։»

ՎԻՐԱՒՈՐ ԶԻՆՈՒՈՐՔ.— Եըլտըզի կայս. Պալատան մերձակայ հիւանդանոցին մէջ դարմանուող զինուորներէն 110 հատն եւս ապաքինած ըլլալով, իրենց երկիրը վերադարձուելէ առաջ, կայս. Իրատէի մը համաձայն երէկ ժամը $8\frac{1}{2}$ին ասոնց իւրաքանչիւրին հելլենական պատերազմի շքադրամ և կայս. պարգեւներ շնորհուեցան։ Այս առթիւ կայս. Անձնական Սպայակոյտին Միւշիր Շաքիր փաշա բանախօսութիւն մը արտասանեց և աղօթքներ եղան Վեհ. Սուլթանին կենաց համար։ Զինուորները «Բատիշահըմ չոք եաշա» աղաղակեցին քանիցս։ Այս զինուորներէն 17 հոգի երէկ Ազք. Պոլիս ղրկուեցան, և մնացեալք հետզհետէ իրենց երկիրը կ'ղրկուին։

ՊԱՍՐԱՅԻ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏԸ.— Որոշուեցաւ որ, կ'ըսէ Իգտամ, Պասրայի նաւահանգին վրանաբնակ ցեղերն հաստատ բնակութիւն ունենալով քաղաքակրթուին, խմացուած ցեղծումներու առաջքն առնուի եւ ցարդ չգանձուած կառավարական տուրքերն աստիճանաբար հաւաքուին։ Այս գործողութեանց համար նահանգին գաւառաց ու գաւառակաց մէջ յանձնաժողովներ կազմուին։ Այդ ցեղերու մարդահամարը կատարուի, որպէս զի այն տեղերն, ուր ցարդ զինուոր առնուած չէ յետ այսուհետեւ զինուորագրութիւն կատարուի։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ վերատեսչութիւնն որոշեց որ Արմիլոսի և Մէնեքեւի հեռագրական գիծը նորոգուի ու բանի, որպէս զի Յունաստանի հետ գործ ունեցողները դժուարութիւն չկրեն։

—Լարիսայի, Եէնիճէի, Արմիլոսի, Թալապաքայի եւ Վոլոյի մէջ թղթատարական պաշտօնեաներ ղրկուեցան որք փութով այդ տեղերը պիտի ուղեւորին։

ՌՈՒՍԻՈՅ նորընտիր դեսպան Մ. Զինովիեվ, որուն գոյգերու ժամանումը ծանուցինք, Դեկտ.ի սկիզբները մայրաքաղաքս պիտի գայ։

ԱՆԳԼԻԱՅԻ Մր. Հէնտէրսըն արտօնուեցաւ Պոլսոյ նշանաւոր մզկիթներու և այլ հաստատութեանց ներքին ու արտաքին նկարներն առնելու։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ.— Ատանայի Նախորդ կուսակալ Հիւսէյին Հիլմի պէյ և Մէրսինի նախորդ կառավարիչ Նազըմ փաշա երէկ մայրաքաղաքս ժամանեցին։

ԱՆԱՍՆԱԲՈՅԺԱԿԱՆ վարժարանի քաղաքային ճիւղին ներքին ախտաբանութեան ուսուցիչ կարգուեցաւ անասնաբոյժ հազարապետ Մինաս էֆ.

ԻԶՄԻՐԻ մօտ Գարաթաշի մէջ չորս հինգ ամիս առաջ երկու Անգլիացիներու սպանման համար ամբաստանուած Կրետացի Հիւսէյին ու Իզզէդ պէյերու դատը Կ. Պոլսոյ Եղեռնադատ ատեանը փոխադրուեցաւ։

ՌՈՒՍ դեսպանատան մատրան մէջ երէկ առտու գոհաբանական աղօթքներ կատարուեցան մայր կայսրուհւոյն ծննդեան տարեդարձին առթիւ։ Ներկայ էին դեսպանատան խորհրդական Մ. Եատովսքիի և դեսպանատան պաշտօնեայք։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ անգլ. հիւպատոսարանի դատարանին դատաւոր անուանեցաւ Ճորճզառնի (անգլ. Կիւրանէ) դատաւոր Սըր Էտուարտ Լոնլին օ'Մալլի, փոխանակ հանգուցեալ Մր. Դարինկի։

ՍՈՖԻԱՅԻ մէջ պարսկական ընդհ. հիւպատոսութիւն մը կազմուելով այդ պաշտօն պիտի յանձնուի Միրզա Սաատ Հիւսէյին խանի։

ԲՈՒԼՂԱՐ ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆՑ թարգմանք երէկ կէս օրէն յետոյ գումարեցան աւստրիական դեսպանատան մէջ։

ՍԵՐՊԻՈՅ վարչապետ Մ. Վլասան Եորկէվիչ առջի օրն Հէյպէլի կղզին երթալով այցելութիւն տուաւ Երուսաղեմայ Յունաց Նախորդ Պատրիարք Տ. Նիկոդիմոսի։

ԹՈՒՐՔԻԱՅԻ լերա մէջ, վերջին ցուրտերուն հետեւանօք, բոլոր ձուկերը կորնչեր են՝ սառոյցներու տակ խրդդուելով։ Զարերը ցամաք կ'նետեն զայնս, ուր կեր կ'ըլլան թռչնոց, չնագայլերու եւ այլոց։

ԾԱՂԿԻ պատուաստին պատրաստութեան համար գաւառաց մէջ մասնաճիւղեր պիտի հաստատուին։

ԽԱՀՈՒԿԻ գինն օրօրի կ'իյնայ։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Մնակեան էֆ.ի օսմ. թատերախումբը վաղը կիրակի ցերեկուան ժամ $7\frac{1}{2}$ին Թեոդորոսի մէջ պիտի ներկայացնէ ՍԻՄՈՆԷ ՄԱՐԻ թատերգութիւնը տասն արար։ Գիները՝ օթեակք 80, 60, 40 ղրշ.- Թիկնաթոռ՝ 15 ղրշ.—Նստարան 10—Վերնատուն՝ 5։

ՄՐ. ՀՈՒԻԴՕԼԻ Լոյտի Գործակալ անուանումն անշուշտ գոհութիւն պիտի պատճառէ մայրաքաղաքիս վաճառական դասուն։ Մր. Հուիդօլ, Կ. Պոլսոյ անգլ. առեւտրական սենեակին նախագահը, շատ լաւ անուն մը շահած է վաճառական և սեղանաւոր դասուն մէջ, իր ուղղամիտ գործունէութեամբ և հանրօգուտ իրերու մէջ ալ իր եռանդուն մասնակցութեամբ։ Հուիդօլ տան Նիկոմիդիոյ ներկայացուցիչ Մր. Բերսի Ուիլս ալ տեղւոյն անգլ. հիւպատոսական գործակալ և Լոյտի դեր-գործակալ կարգուած է։

(Լէվանթ Հերըլտ)

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐԸ

ՊԵՐԼԻՆ, 26 Նոյեմ.— Ֆրանքֆորդէր Զայթունկ կ'ծանուցանէ թէ զրոյցի մը նայելով, Նիկէայի մէջ արիւնաշատ կռիւ մը տեղի ունեցեր է անգլ. և ֆրանս. արշաւախումբերու միջեւ։ Ֆրանսացիք յաղթող հանդիսացեր են։

ԲԱՐԻԶ.—Մ. Հանոդօ յայտարարեց թէ այս լուրն հաստատող տեղեկութիւն ստացած չէ։

ՎԻԵՆՆԱ.— Երեսփ. Ժողովին մէջ գայթակղական դէպքերը կ'շարունակեն։ Նախագահ Աբրահամովիչ, տեսնելով որ անկարելի է աղմուկը դադրեցնել, ժողովասրահէն մեկնեցաւ և հրաման տուաւ ոստիկանութեան՝ սրահը պարպելու։

ԱԶԴ.— ԻՒՆԻՕՆ՝ հրդեհի եւ կենաց ապահովագրական ընկերութեան Պոլսոյ տնօրէնութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել իր յաճախորդաց և ընդհ. հասարակութեան, թէ յառաջիկայ դեկտ. 1ին (Ն. Տ.) իր գրասենեակները պիտի փոխադրէ Զուրի ընկերութեան նախկին կեդրոնատեղին, Ղալաթիա Օսմ. Պանքային եւ Միախառնի Րէժիին ճիշտ դիմացը։ 14/26 Նոյ. 97

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ ՀԱՅ ԼԵԶՈՒԻ.—Սաորեւ ցոյց կ'տրուի թէ անձնիւր Շրջանի մէջ ինչ դասագրքեր գործածելու է հայ լեզուի համար, ըստ Կազմական Կանոնագրի և կրթական Նոր ծրագրի։

ՀԱՅԱԽՕՍ ՎԱՅՐԵՐ	ՏՃԿԱԽՕՍ. ՎԱՅՐԵՐ
Ա. ՇՐՋԱՆ	Ա. ՇՐՋԱՆ
Այբբեն. Ս. Դաւթ.ի	Այբբենարան
Փնջակ	Փնջակ
Բ. ՇՐՋԱՆ	Բ. ՇՐՋԱՆ
Ընթերց. Հայ լեզ.	Ա. Վրժ. Մանկանց
Նուէր Հայ Մնկնրն.	Ընթերց. և Նուէր
Գ. ՇՐՋԱՆ	Գ. ՇՐՋԱՆ
Գ. Վարժ. Մանկանց	Բ. Վրժ. Մանկանց
Փունջ Հաւաքածոյ	Փունջ
Տարր. Քերականթ.	Տարր. Քերականթ.
Դ. ՇՐՋԱՆ	Դ. ՇՐՋԱՆ
Գ. Վրժ. Մնկց. (Տար.	Գ. Վրժ. Մանկանց
Ծաղկաքաղ	Ծաղկաքաղ
Լրացուցիչ Դոնթց.	Լրացուցիչ
Ե. ՇՐՋԱՆ	Ե. ՇՐՋԱՆ
Երկրորդ Փունջ	Բ. Փունջ
Սկզբնք. Հմնչութ.	Սկզբունք
Շարադրութիւն	Շարադրութիւն

Իսկ կրօնական ուսման համար յանձնարարելի են՝ 1. Տարր. ընթացք կրօնի ուսման (Տ. Վարդան քհյ. Ասլանեանի.) 2. Համառօտ Կրօնագիտութիւն (Ա. Հարէլեանի)։ 5—1

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Վերջացող շաբթուս մէջ ալ կարեւոր գործառնութիւններ չեղան Սակարանին մէջ, գիներուն տկար ըլլալուն համար։ Միայն երէկ իրիկուն Քոնս. 24 ղրշ. 8 փրյ.էն ինկաւ 24.4 փարայի։ 3 փրյ.ի տարբերութիւն մը թէեւ նշանակելի բան մը չէ, սակայն գնոց ներկայ թոյլ ու տկար վիճակին մէջ սաով ալ կ'գոհանան գործ ընողները։

—Այս առաւօտ առնուած Եւր. հեռագիրներուն նայելով, Բարիզի եւ Լոնտոնի Սակարաններու մէջ ալ փոքր անկում կայ գիներուն վրայ։ Երէկ իրիկուն Բարիզի Սակարանը գոցուեր է, Քոնս.ը 22 ղրշ. 12·5 սնդ., Աերկթ. 112 ու կէս փր։ Ըսել է երեկուընէ այսօր 5 սնդ. Քոնս.ը և 1 ֆր. Երկթ. ինկած են։ Լոնտոնի Սակարանին մէջ աւելի ինկած է Քոնս.ը։ Երէկ 22 ղւ. էր, իսկ այսօր 25 սնդ. պակաս. 21.75 սնդ. է Լոնտոնի հեռագիրը։ Պանք Օթօմ.ի թուղթերն 3 ֆր., և 15 սնդ. ալ ֆրանս. ռանդը վար են այսօր։

—Այս առաւօտ Ղալաթիոյ Սակարանը բացուեցաւ, Քոնս.ը 24 ղրշ. 2 փր. և եղաւ 1 փր. ու Երկթ. 111.75 ֆրանք։

—Օրական 1000նոց Ավլանսը կ'արպէ 90 ղրշ. և ութ օրուանն 225 ղրշ. ոսկեդրամ։

—Այսօր ալ առ այժմ ոգեւորութիւն չկայ Սակարանին մէջ։

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. քօնսօլիտէ Սէռի Դ. Օ. Ո.		24 04
Ամէնէն բարձր գին	»	24 08
Ամէնէն վար գին	»	24 04
Րումէլիի երկաթ. գոց. ֆր.		112 12½
Ամէնէն բարձր գին		113 —
Ամէնէն վար գին		112 12½

ԲԱՑՈՒՄ 15 Նոյեմբեր

Օսմ. Քոնս. Սէռի Դ. Օ. Ո.		24 02
Րումէլիի երկաթուղի ֆր.		111 75
Օսմանիյէ	»	— —
Րէժի	»	— —
Օսմ. Պանքա	»	14 30
Քաղաքի ժէնէրալ օթթօմ.	»	7 —
Երկրագործական Պանքա	»	9 —
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալ. Ս. Ո.		3 07
Օսմ. Ապահով. ընկեր.	»	4 03
Թրամուէյ բաժնեթ.		690 —
» ժուիսանս		240 —
Թրամուէյ պարտաթ. ֆր.		437
Տէրքոսի ջուրի ընկ.		328 —
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	461 —

ՄԹԻԼԱՆՑ

Քոնսօլիտէ ութ օրուան Օ. Ո.		1 $87\frac{1}{8}$
» մէկ ամսուան »	»	— —
Րում. երկ. ութ օրուան »	»	— —
» » մէկ ամսուան »	»	— —

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87 11
Անգլիական ոսկի	»	109 36
Բոլ Էմբէրիալ	»	89 30
Քրիմեց	»	51 10
Մէճիտիյէ արծաթ	»	107 38
Րուպլի Թղթադրամ Օ. Ո.		8 52

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	109 $\frac{3}{8}$
Փարիզ 3 »	ֆր.	22 $97\frac{1}{2}$
Ֆիորին մանրա	»	10 $88\frac{3}{4}$

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 26 Նոյմ.

Օսմ. քոնս. Սէռի Ա.	Ա. Ո.	66 —
» » » Բ.	»	42 75
» » » Գ.	»	24 50
» » » Դ.) բաց.	»	22 —
) գոց.	»	21 87
Փոխառութիւն Գառանթ.	»	83 50
» Օսմ. 3½ %	»	97 50
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	13 50
Այտընի երկաթուղի	»	15 25
Եգիպտական Միացեալ	»	106 50
Անգլ. քօնսօլիտէ		113 50
Հելլենական 5 %	»	34 —
Մոնոբոլ հելլենական 4 %	»	36 —
Թանթ » 4 %	»	27 —
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	95 25
» Նոր » 6 % 1892	»	95 —
Փոխան. Փարիզի վրայ	»	25 $37\frac{1}{2}$
Դրամազեղչ	»	3 —

ՎԻԵՆՆԱ, 26 Նոյմ.

Փոխան. Փարիզի վրայ	ֆիոր.	47 70
» Լոնտոնի վրայ	»	120 20
Րումէլիի երկաթուղի	»	61 30
Օսմ. Րէժի	»	153 50

ԲԱՐԻԶ, 26 Նոյմ.

Օսմ. քոնս. Սէռի Դ.) բաց.	ղրշ.	22 12
) գոց.	»	22 12
» » » Բ.	»	— —
» » » Գ.	»	24 57
Օսմանիէ	»	— —
Րումէլիի երկաթուղի	ֆր.	112 50
Օսմ. Րէժի	»	325 50
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	588 50
Ֆրանս. Ռանթ 3 % Գ. Կ.	»	103 50
Քաղաք Լիօնէ	»	788 —
Պանք տը Բարի	»	866 —
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3270 —
Իտալական Ռանթ	»	95 37
Սպանիական արտաքին	»	61 50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 205
Դրամազեղչ	»	02 —

ՊԵՐԼԻՆ, 26 Նոյմ.

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	94 90
Րումէլիի երկաթուղի	»	115 —
Անատ. երկ. պարտաթղթ.	»	93 —
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	»	20 200

ԱՆԳԼԻՈՅ Պանքային շաբաթական հաշուեկշռէն կ'երեւի թէ մետաղադրամն աւելցած է 478,000, տարեկան թուղթերն աւելցած են 31,000 եւ պահեստներու պահեստն աւելցած է 728,000, որով պահեստից համեմատութիւնն է 49.70%։

ԻԼԱՆ ՋԸՐԱԱԹ ՊԱՆՔԱՍԸՆՏԱՆ

Զըրաաթ Պանգասը իտարէի մէրքէզիէսի ռալամը իչիւն պիլ միւնագասա միւպայեա օլունաճագ օլան 250 թօփ միւթէնէվվի քեաղըտ իլէ 27,000 ատէտ մուխթէլիֆ զարֆըն թէլրիմը սանիյեն 15ինճի ճումա իրթէսի կիւնի սաաթ 9տա իտարէի էֆվէլիէսի վէ 17ինճի բազար իրթէսի կիւնի սաաթ 9տա գատար 100տէ 5 բէնզիլ իտէն օլուր իսէ գապուլ իտիլէճէք իճալէի գաթիէսի իճրա օլունաճաղընտան թալիպ օլանլարըն նումունէլէրինի կէօրմէք վէ շէրայիթինի անլամագ իւզրէ մէզքիւր Պանգանըն իտարէի ըմումիէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ 3—3

12 Թէշրինը սանի 313

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՕՃԱՌ

ՄԷՅԲՕԼ

MAYPOLE

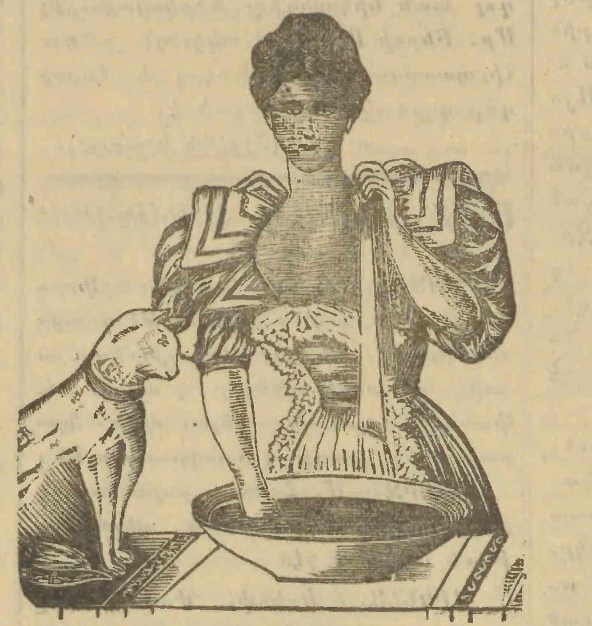

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ ՆԵՐԿ
ՏՈԿՈՒՆ ԵՒ ԱՆԱՅԼԱՅԵԼԻ
ՁԵՌՔԵՐՈՒ ՎՐԱՅ ԲԻԾ ՉԻ ՁԳԵՐ

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ
ԺԱՄԱՆԱԿԻ ԵՒ ԴՐԱՄԻ
ՁՐՕՍԱՆՔ

ՄԷՅԲՕԼ օճառը կ'ներկէ ամէն տեսակ կերպաս, բրդեղէն, բամպակեղէն, մետաքսեղէն, ժանեակներ, ժապաւէններ, փետուրներ և այլն [illegible] ԳՈՅՆԵՐՈՎ, ՈՐՔ ՁԵՌՔԻ ՎՐԱՅ ԲԻԾ ՉԵՆ ՁԳԵՐ։ Մասնագէտ ըլլալու հարկ չկայ. իւրաքանչիւր տան տիրուհի կրնայ ամէն տեսակ առարկայ ներկել՝ [illegible] և շատ քիչ ծախքով։

Իւրաքանչիւր ծրարիկի մէջ գործածութեան եղանակին համար հրահանգ մը կայ։ Կ'վաճառուի՝
ԲԵՐԱ Մ. Լազարիտէս եղբարք (Մէզոն տը Պլան), Մեծ Փողոց թիւ 391։
Մ. Ժօն Բաբբի Մեծ Փողոց թիւ 290, Ն. Նիքոլաիտի և Ա. Վէրկիլատի, Բասամ Հանօրուլօ թիւ 34 և Մեծ Փողոց թիւ 280 Մ. Տ. Քրիստիտէս «Բառասոլ րուժ» au Parassol rouge. Մեծ Փողոց թիւ 160։
Մ. Ֆ. Սքլավօ գեղագործ «Լը Քուլասան» Թաքսիմ թիւ 49։
ԿԱԼԱԹԱ Մ. Լազարիտէս եղբարք. Գարաքէօյ թիւ 1։
ՊՈԼԻՍ Մ. Քլէանթի Հանօրուլօ, Եէնի Ճամի փողոց Ֆրնտըքլեան խան թիւ 31, 33, 35։
ԳԱՏԸ ԳԻՒՂ Մ. Սթավրօ Վէրկօ Մօտա Ճատտէսի Ջուրի Ընկերութեան դիմացը։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
Մ. ԺԷՕ. ՐՕՈՒԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.
ԱՏԱ ԽԱՆ ԹԻՒ 14, 15 ԿԱԼԱԹԱ-Կ. ՊՈԼԻՍ

ԾԱՆՕԹ. — Ներկին յաջողութիւնն երաշխաւորող գործակալք կ'խոստանան անյաջողութեան պարագայի մէջ ո՛չ միայն օճառին գինն ետ տալ, այլ նաեւ գնողին հատուցանել ներկուած առարկային արժէքը։ Ամէն տեղեկութեանց համար անձամբ կամ նամակով դիմել ուղղակի Մ. ԺԷՕ. ՐՕՈՒԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

ԳԱՒԱՌԱՑ ՀԱՄԱՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ 13—2

COMPAGNIE ROSSIA A ST PÉTERSBOURG

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի հիմն. Կայսերական արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ։

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 67,000,000 »
1895 ի հասոյթք 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՃԻՒՐՃԻՒՐԵԱՆ
Ղալաթիա, Քարաքէօյի վրայ (Հին Մուհտաբար թաղը)
Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՕՏՕՐ ՔԷՐՐԷՆ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	14,500,000
Պահեստի դրամ	»	21,173,000
Տարեկան հասոյթ	»	44,820,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակարաններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ, խիստ չափաւոր սակագիններով։

Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս Պահչէ-Գաբու, Անամիատիս խան, 12, 13, 14

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՀԱՅ ԿՕՇԿԱԿԱՐ
ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

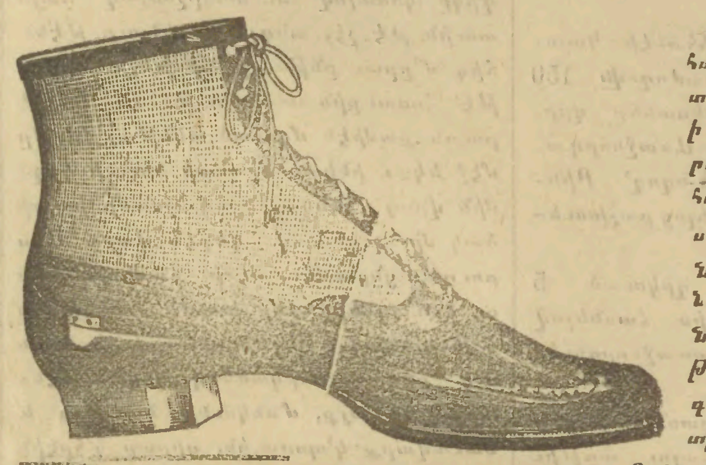

Այս մեծ և բարեհամբաւ հայ կօշկատան մէջ, հաստատուած քառորդ դարէ ի վեր, խնամքով կ'պատրաստուին ճաշակաւոր եւ հաստատուն կօշիկներ, կիսակօշիկներ, ձմրան կրկնակօշիկներ արանց, կանանց և մանկանց համար. Նաեւ մուճակներ, հողաթափներ, եւն., չափաւոր գներով, ֆրանսական ընտիր կաշիով, և ամէն ճաշակի համաձայն նրբութեամբ և փափկութեամբ։ Գիները չափաւոր։ Ապսպրանքները շուտով կ'գործադրուին։ Ձմրան աւթիւ ընդունուած է մեծ պաշար ամերիկեան, անգլիական և ռուսական լաթիքներու, որոց նորութիւնն և տոկունութիւնն երաշխաւորեալ են։ Զգուշանալ ա՛յցեալ տարուան լաթիքներէն որք իբրեւ նոր կ'ծախուին ուրիշ տեղեր, և շուտով կ'ծակին։ Դիմել՝
ՂԱԼԱԹԻԱ, Գօմիւսիօն խանի վարի անկիւնը, թիւ 9.
ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ, թիւ 211։ 20—8

ՖՐԵԴ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի և Արեւելից միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Ալմէնիան	10500	Եճիրչիլըն	3500
Քէստրիան	10500	Բրրժիըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլըմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անատոլուզիան	2500
Պոստոնիան	8000	Ալզաչիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Թոլէրնիան	3700	Մինշօ	600
Վավօնիան	3700	Օթօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ֆալէրնիան շոգենաւը ; նաեւ Ուիլքու Լիվրբուլէ կ'ըսպասուի ընդհ. վաճառքով դէպ ի 1 դեկտ. (Ն. Տ.)։

Ապրանքի տէրերէն կ'խնդրուի իրենց ապրանքն ուրիշ փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆԹԷՆ
Մէտմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 1
Ղալաթիա

ԼՕՆՏՕՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

LONDON & LANCASHIRE FIRE

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862 ԻՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. Ո.
ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՌՕԼԱՆԴԸ ՃԻՆՃԷԼ
Հէլլէնիք, Թ. 2—3, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա

Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշգապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր։
Քննիչ ԹԷՕՏՕՐ ՍԹԷՖԱՆՕՒ

ԿՕՆԵԱՔԻ ՄԵԾ ՁՅԱՐԱՆ
Ը. Կ. ՊՕԼԱՆԱՔԻ
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ (ԵԳԻՊՏՈՍ)
Հիմնեալ 1884

Բաժինը քաղաքապետութեան քիմիականարարանը տնօրէնութեամբ Բառլէօրի՝ վաւերացուցած է առողջապահական յատկութիւններն և անխարժելի համը։ Ի Լոնտոն պաշտօնական ցուցակներուն մէջ անցած է իբրեւ Ջուրջ Փոյրոնդ Քոնեատ։ 1894ին Եգիպտոսի ազգ. արուեստահանդէսին մէջ ի ցոյց դրուած քոնեաքներէն միայն այս քոնեաքը ոսկի շքադրամ ստացաւ։
Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ, Պուլկարիոյ, Սերպիոյ և Ռումանիոյ.
1—50 ՖՐԻՏ ՖԷՐՔԷԼ
Պէօյիւք Թիճարէթ խան Պոլիս, թիւ 3

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ
ՍԻՆԿԷՐ
ԼԱՒԱԳՈՅՆՆ ԱՄԲՈՂՋ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ
ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Կ՝ ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ ԵՒ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

ԲԵՐԱ. — Մեծ-փողոց կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց։
ՂԱԼԱԹԻԱ. — 1. Սինկէր խան, Թիւնէլի եառին։ 2. Գարաքէօյի մօտ թիւ 120, Շէյլի Թրամուէյներու կայարանին դիմաց։
ՊՈԼԻՍ. — Սուլթան Համամ թիւ 2։ Եւ Սուլթան Պայազիտ Թրամուէի կայարանին դիմաց թիւ 13.

ԱԲՕՆԱՏԵՐ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ» ՕՐԱԳՐՈՅ
Կ. Պոլիս, Նº 38, Պապը Ալի Ճատտէսի

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի. (24)

ՔԱՍԻՄ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՂՋԻԿԸ

ՎԷՊ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԺԲ.

Մասնաւոր բնազդ մը իրաւունք կ'ուտար յուսալու Անահիտի, որ օր մը չէ օր մը պիտի պսակուին իր երազները, պիտի գնահատուի իր արժանիքն ու կա՛մ Տօքթ. Ոսկիի կամ ուրիշ հարմարագոյն երիտասարդի մը ամուսինը պիտի ըլլայ. և այս պատիր յոյսերով օրօրուեցաւ երկար ժամանակ, մինչև որ օր մը յանկարծ իրողութիւնը թէ «Տօքթոր Ոսկի ամուսնացած էր . . . անպիտան աղջկան մը հետ, որ բացի հարստութենէ ուրիշ արժանիք մը չունէր, ոչ դաստիարակութեան ոչ ուսման, ոչ գեղեցկութեան եւ ոչ ալ ազնուութեան տեսակէտով։

Յուսախաբութեան, ամօթի ու վրէժխնդրութեան զգացումներն հետզհետէ իրարու յաջորդեցին այս մեծամիտ աղջկան վրայ, ու վայրկենաբար զգաց մօրն աչքեւ ի՛նչ ստորնացման ենթարկուած ըլլալը, այն մօրը զոր կ'արհամարհէր իբրեւ տգէտ կին, սակայն չէր գիտեր որ անիկայ իրմէ աւելի կ'տառապէր աղջկանն ասանկ երեւակայական ամուսնութիւններու փարելով իրականներն արհամարհելուն եւ հիմայ ալ յուսահատելուն համար։

—Ի՞նչ կայ աղջիկս, ըսաւ մայրը մխիթարական գորովով մը, ինչո՞ւ կ'հոգաս կոր, ատանկ սրիկային աղջիկ տուողը ո՛վ էր, վաղը ես քեզի առաջ Աստուած անանկ մանչու մը կուտամ որ տեսնողը մատը խածնէ։

Անահիտ չպատասխանեց, զայրոյթի տենդ մը կ'ճաթեցնէր գլուխն, եւ անընդհատ շրթունքները կ'խածնէր ինքզինք զսպելով արցունքները չթափելու համար։ Մայրը կրկին շարունակելով,

—Ի՛նչ կայ զաւակս, ըսաւ, մեր տանը մէջ անցած խօսք մ'է, մարդ չի գիտեր որ այդ խաբեբային խօսքը անցած է մեր մէջ, ոչ գործը նայէ, ոչ զաւակս ոչ։ Եւ Անահիտ իր առանձնասենեակը քաշուելով դուռը գոցեց, ժայթքեց կապուած արցունքներուն հոսանքն ու վրէժխնդրութեան ոգի մը սկսաւ տանջել մոլեռանդ աղջկան ըղեղը։

Ամիս մը վերջ ամէն բան մոռցուած էր Շիրինեաններու տան մէջ, ու Անահիտ փոխանակ այս յուսախաբութենէն օգտուելով մօրը խորհուրդներուն հետեւելու, սկսաւ կրկին շարունակել իր ըմբոստ ընթացքն ու յամառ քմահաճոյքները։

ԺԳ.

Այն կիրակին՝ ուր որոշուած էր աղջկատեսի արարողութիւնը կատարել, մեծ իրարանցում կար Թադիկ աղային տան մէջ, տախտակամածներն երկու օր առաջ ջրաբուժութեան ենթարկուած էին, ճերմակեղէններն արդուկուած եւ ամէն բան կազմ ու պատրաստ էր այս կարգի պաշտօնական ընդունելութեան մը համար։ Թադիկ աղան աղջկատեսի ատեն տունը չգտնուելու փափկանկատութիւնով ճաշէն վերջ սրճարան գնաց, իսկ Մինեվվէր հանըմ արդէն շաբաթէ մը ի վեր Մարիամի հետ վարուելու եղանակը բարեփոխած ըլլալով, մայրական գուրգուրանքով մը առջեւն առաւ խորթ աղջիկն ու մազերն հիւսելէ վերջ սկսաւ հագուեցնել։

—Մարիամ, ըսաւ, խըմըլը՛թիւն չունիս, տեսնա՞ս քեզի, աչքդ չորս բաց, սա տղան ձեռքէ չփախցնենք, քալած ատենդ մէջքդ չծռես, գլուխդ ալ քիչ մը չխոնարհեցնես, սանկ շնորհք կայնէ, Ըստանպօլի աղջիկներն ընտիր կ'գտնեն նէ անանկը տառցիր տղուն տաշին, անուշ տալու ատենդ սախըն շաշըրմիշ չըլլաս տէ թէփսին ծառքէդ ձըգես, առաջ կնիկներուն պիտի տաս եաքը մանչուն. ո՛ւյ սա մէջքդ ալ, սա ընտո՞ր լան է, դուն քեզի սըխըցու քիչ մը որ քօքէթ երեւնաս։

Մարիամ լռութեամբ պատասխանեց մօրուն այս գիտողութիւններուն ու հրահանգներուն. լքուած աղջիկը, որ Մինեվվէրի հարս գալէն ի վեր բնաւ առիթ չէր ունեցած ոչ անոր գեղեցկութենէն զգլխած հօրը հետ տեսնուելու, ոչ ծնողական գուրգուրանք մը վայելելու եւ ոչ ալ սրտի անդորրութիւնով զըւարթ ժամ մը անցնելու, քանի մը օրէ ի վեր նուաստ գիրքէն քիչ մը բարձրացած տեսնելով ինքզինք, կարծես ոգեւորութեան մը, Նոր կեանքի մը մէջ կ'փայլէր եւ ամէն վայրկեան տրամադրութիւն կը ցուցնէր իրեն առաջարկուած ո՛և է աշխատութիւն սիրով կատարելու։ Թշուառ Մարիամն որ երբեմն մօրը կենդանութեան ժամանակ տան զարդն ու երկու ամուսիններու միակ մխիթարանքն էր, որուն նիստ ու կացն ու քմահաճոյքները օրուան խնդիր էին տան մէջ, հիմայ, աւելորդ կահասիի մը նման մէկ կողմ նետուած, զուր տեղը համակրութիւն, սէր, գուրգուրանք կը մուրար խորթ մօրմէն առանց յաջողելու գորովի արտայայտութիւն մը լսել անոր բերնէն։ Բայց մինչ յանցանքը Մինեվվէրի՞նն էր, որ քսանըհինգ տարեկան ծաղիկ հասակին մէջ, վաթսուն տարեկան խաֆած ամուսին մ'ու տասնըութ տարեկան խըմըլ աղջիկ մ'ունենալու դժբախտութեան չէր կրնար համակերպիլ. գեղանի կինն ի՛նչպէս կըրնար ծնողական գորով արտայայտել Մարիամին նկատմամբ, որմէ հազիւ վեց եօթ տարու մեծութիւն մ'ունէր եւ ինքն ալ տարբեր ձեւերու տակ բախտին քմահաճոյքներուն զոհուած պատարագ մ'ըլլալով, Մարիամէն աւելի պէտք ունէր մխիթարուելու եւ սիրուելու։

Ամուսնութեան խնդիրը սակայն մերձեցում առաջ բերաւ Մինեվվէրի եւ իր խորթ աղջկան միջեւ, երկու կողմէ զոհողութիւնները բազմապատկուեցան եւ ամուսնոյն տաղտկանքներուն վրայ, աղջկատեսի ըլլալու համար մետաքսէ ծանր շըրջազգեստ մը կարել տուաւ Թադիկ աղա Մարիամին։ Իսկ Մինեվվէր հարիւր տեսակ գիտողութիւններով ու հրահանգներով աղջկանն արդուզարդը կատարելագործելէ ու երեսն ալ քիչ մը բօյայ ու յարակիցներովը շպարելէ վերջ,

—Ելի քիչ մը քալէ տեսնամ դիմացս, ըսաւ։

Մարիամ այս նոր կերպարանափոխութեան տակ կէս մը գիւղացիի կէս մը քաղաքացիի հովեր առնելով սկսաւ երթեւեկել մօրուն առջեւ։

—Անանկ չէ Մարիամ, ոտքերդ բաց բաց մի նետեր, քիչ մը համարձակ եղիր, մի ամչնար, ի՛նչ կայ դողալու, սանկ ինծի պէս քալէ, տես ես, ընտո՛ր անհոգ կ'նետեմ կոր ոտքերս։

Եւ սկսաւ քալել աղջկանն առջեւ. Մարիամ ալ հետեւեցաւ մօրուն եւ այսպէս մանրակրկիտ մարզանքներէ վերջ։

—Է՛, քալէ՛ դուն գնա՛ անուշին թեփսին չակէ՛, ես մինակս կ'հագուիմ, մինակ թէ ատանկ փառ կըլլամ պէս տիք տիք մի քալեր, ըսաւ եւ ինքն ալ սկսաւ արդուզարդին։

(Շար.)